

RAZISKOVALNA NALOGA

ŽIVLJENJE MAČK V MAČJIH ZAVETIŠČIH

Področje: BIOLOGIJA

Avtorici: Kaja ŽAFRAN, 7. b

Mentorica: Melita KOSABER, prof. bio. in kem.

Lara Julija PAPOTNIK, 7. b

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2023

RAZISKOVALNA NALOGA

ŽIVLJENJE MAČK V MAČJIH ZAVETIŠČIH

Področje: BIOLOGIJA

Avtorici: Kaja ŽAFRAN, 7. b

Mentorica: Melita KOSABER, prof. bio. in kem.

Lara Julija PAPOTNIK, 7. b

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2023

»Mačke nas izberejo, nimamo jih v lasti.«
/Kristin Cast/

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujema mentorici gospe Meliti Kosaber, prof. biologije in kemije, za pripravljenost, strpnost in pomoč pri raziskovalni nalogi od začetka do konca.

Zahvaljujema se ge. Luciji Bah in ge. Anji Ivakič za strokovno pomoč pri odgovarjanju na vprašanja.

Zahvaljujema se vsem delavcem Mačje hiše za sodelovanje pri intervjuju ter prijazno sprejetje v zavetišče.

Prav tako se zahvaljujema ge. Barbari Cotič Papotnik, prof. slov. in uni. dipl. soc. kult., za pomoč pri lektoriranju naloge.

Zahvaljujema se tudi vsem, ki so odgovorili na najin spletni anketni vprašalnik.

Posebna zahvala pa gre vsem, ki so zvesto sodelovali pri zbiralni akciji in zagotovili mačkam nove stvari.

KAZALO

1 POVZETEK	7
2 UVOD	8
2.1 CILJI	9
2.2 METODE IN KORAKI RAZISKOVALNE NALOGE.....	9
2.3 HIPOTEZE RAZISKOVALNE NALOGE.....	9
3 TEORETIČNI DEL	10
3.1 UDOMAČITEV MAČK	10
3.2 UVRSTITEV MAČK V SISTEM	12
3.3 TELESNA ZGRADBA MAČK.....	12
3.3.1 ČUTILA	13
3.4 PASME MAČK	14
3.5 PROSTOŽIVEČE MAČKE IN MAČJA ZAVETIŠČA	28
3.6 ZAVETIŠČA V SLOVENIJI	32
4 RAZISKOVALNI DEL.....	34
4.1 OBISK ZAVETIŠČA	34
4.2 INTERVJU Z ZAPOSLENIMI V ZAVETIŠČU MAČJA HIŠA V CELJU	37
4.3 ANALIZA ANKETE	40
4.4 ZBIRALNA AKCIJA	50
5 REZULTATI IN ZAKLJUČEK	52
6 LITERATURA IN VIRI	57
7 PRILOGA	59
7.1 ANKETNI VPRAŠALNIK	59

KAZALO SLIK

Slika 1: Upodobitev Bastet.....	10
Slika 2: Zgodovina domače mačke	11
Slika 3: Telesna zgradba mačke.....	13
Slika 4: Telesne značilnosti mačk	14
Slika 5: Abesinka	15
Slika 6: Ameriška kratkodlaka mačka	15
Slika 7: Avstralska meglica	15
Slika 8: Baljika	16
Slika 9: Bengalska mačka.....	16
Slika 10: Bombajka.....	16
Slika 11: Britanska dolgodlaka mačka	17
Slika 12: Britanska kratkodlaka mačka	17
Slika 13: Burmanka	17
Slika 14: Chantilly-Tiffany	18
Slika 15: Devon Reks	18
Slika 16: Egiptovska mau	18
Slika 17: Eksotična kratkodlaka mačka	19
Slika 18: Evropska kratkodlaka mačka	19
Slika 19: Japonska kratkorepa mačka	19
Slika 20: Javanka	20
Slika 21: Karakal.....	20
Slika 22: Kartuzijska mačka (kartuzijka)	20
Slika 23: Korat	21
Slika 24: Maine Coon	21
Slika 25: Munchkin	21
Slika 26: Nebelung	22
Slika 27: Nemška dolgodlaka mačka	22
Slika 28: Nemški reks	22
Slika 29: Neva Masquerade.....	23
Slika 30: Norveška gozdna mačka	23
Slika 31: Perzijska mačka.....	23
Slika 32: Pixie-bob.....	24
Slika 33: Ragdoll.....	24
Slika 34: Ruska modra mačka	24
Slika 35: Savanka.....	25
Slika 36: Sfinga.....	25
Slika 37: Siamska mačka.....	25
Slika 38: Sibirska mačka.....	26
Slika 39: Somalijka	26
Slika 40: Sveta birmanska mačka.....	26
Slika 41: Tajska mačka.....	27
Slika 42: Turška angora.....	27
Slika 43: Turška van mačka.....	27
Slika 44: Mačja karantena	34

Slika 45: Marley pozira	35
Slika 46: Mačji igralni kotiček.....	35
Slika 47: Mačja navihanka, ki rada skače na hrbet.....	35
Slika 48: Kaja in njena prijateljica	36
Slika 49: Kajin zelo zaspan prijatelj	36
Slika 50: Mačji prijatelji	37
Slika 51: Veterina	39
Slika 52: Mačji boter	39
Slika 53: Plakat v nastajanju.....	50
Slika 54: Končni izdelek plakata	50
Slika 55: Stvari za mačje prijatelje	51
Slika 56: Odgovor društva	52
Slika 57: Graf o številu sprejetih mačk.....	54
Slika 58: Graf o oddaji mačk v nove domove.....	55

KAZALO DIAGRAMOV

Diagram 1: Spol udeležencev	40
Diagram 2: Izkušnje z mačkami	41
Diagram 3: Število mačk pri posameznem lastniku	42
Diagram 4: Vzrok za ali proti mački na domu	43
Diagram 5: Način pridobitve mačke.....	44
Diagram 6: Poznana mačja zavetišča	45
Diagram 7: Mačja zavetišča, ki jih anketiranci poznajo.....	46
Diagram 8: Vzrok, da pride mačka v zavetišče.....	47
Diagram 9: Kako bi anketiranci pridobili mačko na dom	48
Diagram 10: Pomoč mačjemu zavetišču.....	49

1 POVZETEK

BIOLOGIJA

Naslov naloge: **ŽIVLJENJE MAČK V MAČJIH ZAVETIŠČIH**

Avtorici: Kaja Žafran in Lara Julija Papotnik

Mentorica: Melita Kosaber, prof. bio. in kem.

Lektorica: Barbara Cotič Papotnik, prof. slov. in uni. dipl. soc. kult.

Šola: III. osnovna šola Celje

Z mačkami imava kar nekaj izkušenj, zato sva se odločili, da na to temo narediva raziskovalno nalogo. Vedeli sva, da veliko ljudi ne mara mačk, zato sva z raziskovalnim delom želeli pritegniti tudi takšne ljudi, da bi spoznali težko življenje zapuščenih mačk in jim pomagali.

V nalogi sva raziskali življenje in pasme mačk ter spoznali mačja zavetišča v Sloveniji. Osredotočili sva se predvsem na zavetišče Mačja hiša v Celju, saj je najbližje najinemu prebivališču in šoli. Pri obisku sva spoznali veliko nekdanjih zapuščenih mačk, ki so preživele različne življenjske zgodbe. Največ zapuščenih muc je v poletnih mesecih, saj ljudje zaradi dopusta nimajo dovolj časa, da bi se ukvarjali s svojimi mačjimi prijatelji.

Ugotovili sva, da je zapuščenih mačk v zavetiščih in v okolju na žalost zelo veliko. Z učenci naše šole sva opravili anketo, s katero sva izvedeli, koliko vedo o zavetiščih in mačkah in da bi bili pripravljeni pomagati. Največ mačk je najdenih – zapuščenih ali izgubljenih. Na zavetišča se obrnejo najditelji, ki mačke ne morejo obdržati ali jim niso zmožni nuditi potrebne oskrbe.

2 UVOD

Vsako leto ljudje po svetu zavržejo ogromno živali. Med temi je velik delež mačk. Zato sva se odločili raziskati, koliko je teh mačk v Sloveniji. Zanimalo naju je, zakaj ljudje mačke odvržejo in kako z njimi ravnaajo v zavetiščih.

Po epidemiji covid-19 so bili mediji polni novic o zapuščenih živalih, ki so pristale v zavetiščih. Takrat se je ena od naju odločila, da bi omogočila eni izmed mačk lepše življenje v svojem domu. Z družino so obiskali zavetišče, jim povedali svoje želje in oni so jim predlagali, katera izmed mačk bi ustrezala njihovim pogojem. Domov so se veseli vrnili z novim družinskim članom.

Prve divje mačke so ljudje udomačili že pred več kot 5000 leti. Še vedno so velikokrat nepogrešljiv hišni ljubljjenček, za katerega ljudje dobro skrbijo in z njim lepo ravnaajo. Pogosto pa se tudi zgodi, da ljudje mačke zaradi različnih razlogov zapustijo ali odvržejo. Te postanejo prostoživeče in se naprej razmnožujejo, to pa lahko povzroči veliko težavo, saj lahko mačke zbolijo za nalezljivimi boleznimi, imajo parazite in so izpostavljene vremenskim razmeram, nehumanemu človeškemu ravnanju, nevarnostim na cestah in drugje. Tudi zaradi teh dejavnikov so se ustanovila društva, na katere se lahko obrnemo, če opazimo zapuščeno mačko. Ta mačke ulovijo, jih kastrirajo/sterilizirajo in jih včasih tudi vrnejo nazaj na njihov teritorij. V velikih primerih pa mačk ne vrnejo. Zadržijo jih v zavetiščih, kjer jih oskrbujejo, dokler ne najdejo novega lastnika.

2.1 CILJI

Cilji raziskovalne naloge so:

- poiskati in opisati življenje mačk,
- spoznati različne pasme mačk,
- raziskati zavetišča v Sloveniji,
- izvedeti razloge, zaradi katerih pridejo mačke v zavetišče,
- spoznati delo v zavetiščih,
- pridobiti podatke o dnevni/ mesečni/ letni količini mačk, ki pridejo v zavetišče,
- izvedeti, ali so mladi pripravljeni pomagati pri oskrbi v zavetiščih.

2.2 METODE IN KORAKI RAZISKOVALNE NALOGE

- Pregledali sva vire in literaturo o pasmah mačk in mačjem življenju.
- Obiskali sva zavetišče in pridobili informacije o oskrbi mačk v njem.
- Opravili sva intervju z oskrbnico zavetišča.
- Izvedli sva anketo, s pomočjo katere sva pridobili podatke o ozaveščenosti učencev o življenju mačk v zavetiščih.
- Na šoli sva izvedli dobrodelno akcijo, ki je pripomogla k zbiranju hrane in drugih pripomočkov za zavetišče.

2.3 HIPOTEZE RAZISKOVALNE NALOGE

Postavili sva naslednje hipoteze:

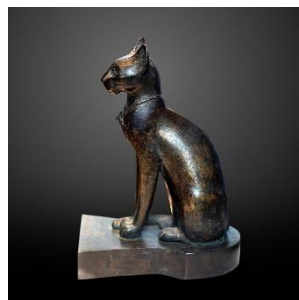
1. Vsa zavetišča v Sloveniji sprejemajo mačke.
2. V zavetišča vsak mesec sprejmejo več mačk kot psov.
3. Ljudje se pogosto odločijo, da bodo sprejeli mačko iz zavetišča.
4. Naveličanost je najpogostejši vzrok za prihod mačke v zavetišče.
5. Domačih mačk je v zavetiščih več kot rodovniških.
6. Mladi so pripravljeni pomagati pri oskrbi mačjih zavetišč.
7. Ljudje se obrnejo na zavetišča, ko nadejo zapuščeno mačko.
8. Pozimi se več ljudi odloči za mačko kot pa poleti.

3 TEORETIČNI DEL

3.1 UDOMAČITEV MAČK

V svetu je razvito mnenje, da mačke sploh niso popolnoma udomačene, saj so tudi domače mačke zelo samostojne in se v zunanjem okolju vedejo podobno kot divje. Vendar pa to povsem ne drži, saj so znanstveniki odkrili gene, ki domače mačke ločijo od divjih. Geni domače mačke povzročajo, da so manj plašne, to pomeni, da se ne bojijo novih okolij, novih situacij in novih bitij (ljudi). Tudi hranjenje domače mačke povzroči, da bo le-ta ostala v bližini oziroma se bo vračala nazaj. Udomačitev mačke je zelo močno povezana z »udomačitvijo« človeka. Mačke so prvič udomačili na bližnjem vzhodu. Na rodovitnih območjih srednjega vzhoda so se začele razvijati prve agrikulturne družbe. Ko so ljudje začeli obdelovati zemljo in žeti ter shranjevati pridelek, so se v skladiščih pojavile miši. Tja so tako začele zahajati divje mačke, ki so jedle plen, ljudje pa so se znebili škodljivcev. Tako se je začelo oblikovati sožitje med človekom in mačko (Nekrep, 2015).

Prednice današnje mačke so se pojavile na Zemlji že pred 12 milijoni let, vendar se je udomačena mačka pojavila pred šele pred nekaj več kot 4 tisočletji. Stari Egipčani so prvi uporabili mačke za varovanje svojih žitnih kašč pred glodavci, mnoge najdbe pa pričajo tudi o tem, da naj bi mačke že veliko prej živele z ljudmi v njihovih votlinah ter naselbinah. Tudi rokopis iz 13. stoletja prikazuje mačke v tradicionalni vlogi uničevalk glodavcev (Edney, 1997, str. 12).

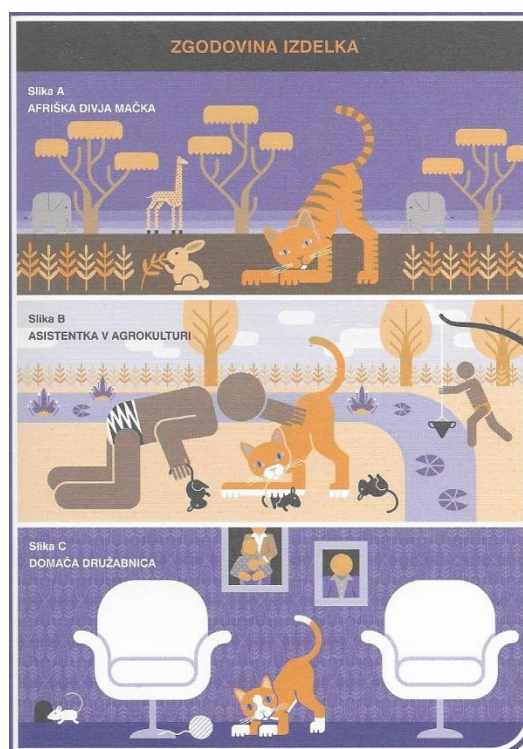
Slika 1: Upodobitev Bastet

Vir slike: Wikipedia: https://sl.wikipedia.org/wiki/Bastet#/media/Slika:Bastet-E_2533-IMG_0630-gradient.jpg, dostop: 21. 1. 2023.

V Egiptu so mačko začeti častiti kot utelešenje boginje Bastet, ki je bila za Egipčane podoba milosti in bogov. Če je kdo poškodoval mačko, je bil za to strogo kaznovan. V bogatih družinah so mačko krasili z nakitom. Po smrti so jo mumificirali ter pokopali v sarkofagu v njeni naravni obliki. Mačke so častili, ker so lovile glodavce, ki so povzročali škodo na poljščinah in v kaščah. To je prvi znani primer biološkega nadzora škodljivcev (Povzeto po https://sl.wikipedia.org/wiki/Doma%C4%8Da_ma%C4%8Dka, dostop 20. 10. 2022).

Čeprav so Egipčani skrbno varovali mačke pred tujci, so jih feničanski trgovci zanesli v Evropo. Kot koristne pomočnike v boju proti glodavcem so jih iz Egipta tihotapili tudi potujoči menihi in rimski vojaki. S širjenjem in prevzemanjem vloge delovne živali je kult mačke počasi zamrl. Več stoletij kasneje so na Kitajskem verjeli, da prinašajo srečo, na Japonskem pa so postavljali kipce mačk za odganjanje škodljivcev. Cerkvena oblast je po vzponu krščanstva v Evropi želela pretekla verovanja zatreti, zato so začeli mačke prikazovati kot prinašalke nesreče ali pomočnice čarovnic. To prepričanje se je v določeni meri ohranilo do danes. Mačke so evropski izseljenci v dobi kolonizacije v preostale dele sveta prinesli v vlogi lovca na glodavce. Tudi Krištof Kolumb je med odpravami na krovu imel več mačk, ki so lovile podgane. Med pomorščaki se je zato razvila vraža, da prinašajo srečo in znajo napovedovati nevihte (Povzeto po https://sl.wikipedia.org/wiki/Doma%C4%8Da_ma%C4%8Dka, dostop 20. 10. 2022).

Sodobna domača mačka je primer uspešne tržne niše, kar prikazuje slika 2. Po izvoru iz afriške divje mačke (Slika A) je vzbudila pozornost ljudi, ker je lovila miši in podgane, to pa je kmetom prišlo prav v skladiščih žita, okolici polj in silosov. Tako so postale nepogrešljivi del človeka (Slika B). Kasneje se je domača mačka prilagodila modernemu svetu ter postala človekova sopotnica oz. družabnica (Slika C) (Brunner in Stall, 2017, str. 24).

Slika 2: Zgodovina domače mačke

Vir slike: Brunner in Stall, 2017, str. 25.

3.2 UVRSTITEV MAČK V SISTEM

»Živa bitja razvrščamo v sistem glede na njihovo sorodnost oz. glede na njihov razvoj v geološki zgodovini (evoluciji). Organizem, ki ga uvrstimo v neko sistematsko kategorijo, naj bi bil s pripadniki te skupine bolj soroden kot s preostalimi organizmi. Na najnižji sistematski kategoriji so si organizmi najbolj sorodni in navadno tudi najbolj podobni. Najnižja oziroma osnovna sistematska kategorija je vrsta« (Povzeto po <https://eucbeniki.sio.si/nar7/2009/index1.html>, dostopno 20. 10. 2022).

Znanstvena klasifikacija mačk (Lesar, 2017):

»Kraljestvo: Animalia (živali)

Deblo: Chordata (strunarji)

Razred: Mammalia (sesalci)

Red: Carnivora (zveri)

Družina: Felidae (mačke)

Rod: Felis (male mačke)

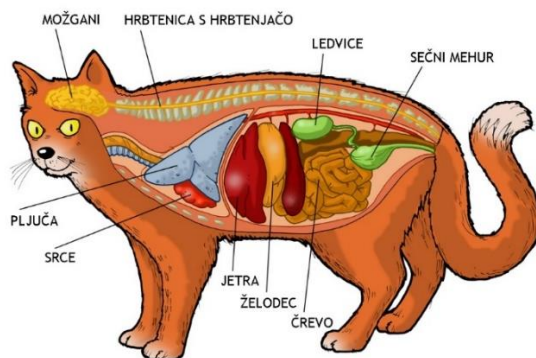
Vrsta: Felis catus (domača mačka)«

Mačke, ki jih poznamo danes, so potomke davnih mesojedcev, imenovanih miacidi, njihovi predniki so bile prazveri, kreodonti. Prva prava mačka (vrsta *Felis lunensis*) naj bi bila neposredna predhodnica vseh današnjih malih mačk. Iz divje mačke (*Felis sylvestris*) so se razvili trije osnovni tipi, in sicer evropska divja mačka, afriška oz. nubijska divja mačka in azijska puščavska mačka. Med strokovnjaki prevladuje mnenje, da naj bi se domača mačka (*Felis catus*) razvila iz afriške oz. nubijske divje mačke (Edney, 1997, str. 13).

3.3 TELESNA ZGRADBA MAČK

Mačke so toplokrvni sesalci in kopenski plenilci. Imajo zelo dobro razvita čutila, kremplje, bliskovite reflekse ter varovalno barvo. Večina mačk lahko svoje kremplje »vpotegne«, saj s tem ostanejo ostri in se ne izrabijo. Slišijo zvoke do 65 kHz. Odrasle mačke jedo meso in uspešno lovijo glodavce. Vrste mačk so si zelo podobne, saj so razlike v zgradbi med tigrom in domačo mačko majhne, zato je sistematika mačk zelo težavna. Vse mačke, razen največjih, so zaradi svojih močnih krempljev izvrstne plezalke, zaradi njihove oblike pa nerodne pri sestopanju. Nekatere mačke tudi dobro plavajo, to so pasme »turška van«. Večina mačk je samotarskih. Na smrčku in repu imajo žleze, s katerimi označujejo svojo lastnino. Najbolj aktivne so ob zori ali mraku, čez dan najraje spijo, saj so zaradi nizkega števila znojnic nagnjene k pregrevanju. (Povzeto po https://sl.wikipedia.org/wiki/Ma%C4%8Dke#Zgradba_telesa, dostop 25. 10. 2022).

Posebnost mačk je, da nikoli ne padejo na hrbet. V zraku se namreč lahko zasučejo s hrbta na trebuh v manj kot v dveh sekundah (1,6 s). K temu ogromno pripomore zelo razvito čutilo za ravnotežje (vestibularni aparat), ki bi ga po učinkovitosti lahko primerjali z giroskopom. Pri zasuku razkorači noge, da s tem zveča zračni upor, zgradba njene hrbtenice, ki deluje kot vzmet, pa poskrbi, da je padec čim bolj ublažen. Najpogostejše poškodbe pri mačkah so poškodbe spodnjega dela telesa in nog. Mačke se redkeje poškodujejo pri večjih višinah, saj imajo dovolj časa, da se odzovejo. (Povzeto po https://sl.wikipedia.org/wiki/Ma%C4%8Dke#Zgradba_telesa, dostop 25. 10. 2022).

Slika 3: Telesna zgradba mačke

Vir slike: i-učbeniki: <https://eucbeniki.sio.si/nar7/2009/index8.html>, dostop: 5. 11. 2022.

Pomembne značilnosti mačke (Böttjer, 2017, str. 7) so: oko z zaščitno žmurko, gobec z močno čeljustjo in zobmi, grlo za oddajanje glasov, brada in sence z žlezami za sporazumevanje in vonjavami, ozek prsni koš brez ključnice, vpotegljivi kremplji: na vsakem po eden (na sprednjih tačkah ima po pet prstov, na zadnjih po štiri), močan zadek in noge, rep za krmiljenje in nakazovanje razpoloženja, hrbet s prožno hrbtenico ter vrtljivi uhlji.

3.3.1 ČUTILA

Vid

Vid je za mačke zelo pomemben. Ločijo svetlobo od teme, vidijo pa predvsem modre in zelene odtenke. Mačje oči so ustvarjene za nočni lov in hitro opazijo nenadno gibanje plena, takrat vidijo različne sive tone. Oči so velike in obrnjene naprej, da lahko na nočnem pohodu sprejmejo velike količine svetlobe. Lega oči omogoča stereoskopsko vidno polje, s čimer mačka zelo dobro oceni globino in s tem razdaljo. To uporabi pri napadu na plen. Kot tega vidnega polja je pri mački 85°, pri konju 65° in pri človeku 120° (človek vidi izredno plastično). Mačke v temi odlično vidijo tudi zaradi odbojnih celic, ki svetlobo z mrežnice odbijejo nazaj na mrežnico (učinek ogledala). Učinek svetlobe se podvoji. Mačke vidijo še v šestkrat šibkejši svetlobi kot človek (Povzeto po https://sl.wikipedia.org/wiki/Ma%C4%8Dke#Zgradba_telesa, dostop 25. 10. 2022 in Böttjer, 2017, str. 13).

Sluh

Mački v temi pomaga izreden sluh. Mačja ušesa so temu prilagojena. Sliši tudi ultrazvok. Ker nizke tone sliši slabše, se bolj odziva ženskam kot moškim. Dokazano je, da so mačke z modrimi očmi in belim kožuhom genetsko bolj nagnjene h gluhosti (Povzeto po https://sl.wikipedia.org/wiki/Ma%C4%8Dke#Zgradba_telesa, dostop 25. 10. 2022).

Voh

Čeprav ima mačka odličen voh, se pri lovu nanj ne zanaša. Z nosom le preverja hrano in bere »sporočila« drugih mačk. Mačje čutilo za voh je tridesetkrat občutljivejše od človeškega (Povzeto po https://sl.wikipedia.org/wiki/Ma%C4%8Dke#Zgradba_telesa, dostop 25. 10. 2022).

Tip

Mačkin tip je z občutljivimi dlakami tako na zapestjih kot na gobčku zelo razvit. Tipa z brčicami. To ji omogoča, da se dobro znajde v prostoru, ne da bi za to potrebovala oči. Ko z brčicami zazna oviro, podatek sporoči možganom. Tipalne dlake jo pomagajo tudi, ko je čisto blizu plena, saj jo usmerjajo k ustreznemu položaju za smrtonosni ugriz v tilnik plena (Povzeto po https://sl.wikipedia.org/wiki/Ma%C4%8Dke#Zgradba_telesa, dostop 25. 10. 2022 in Böttjer, 2017, str. 13).

3.4 PASME MAČK

Skozi tisočletja mačjega obstoja se njihova fizična podoba ni veliko spreminjala. Na sliki 4 so prikazani osnovni modeli: mišičasta (Slika A – najpogostejša, kot pri tipični kratkodlaki hišni mački), čokata (Slika B – krepke tačke in čokato telo, kot pri perzijkah) in vitka (Slika C – izjemno dolgo, tanko telo in tačke, glava pa trikotne oblike) (Brunner in Stall, 2017, str. 26). Od 20. stoletja dalje se je iz domače mačke razvilo več pasem. Ljudje so križali tudi divje pasme mačk z domačimi pasmami. So si pa različne pasme mačke med seboj veliko bolj podobne kot pasme psov.

Slika 4: Telesne značilnosti mačk

Vir slike: Brunner in Stall, 2017, str. 26.

Na spletni strani Zoohit.si so navedene pasme mačk. Po njihovi razvrstitvi so v nadaljevanju predstavljene s kratkim opisom ter fotografijo (slike 5–43) (Povzeto po <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack>, dostop 14. 1. 2023).

Abesinka

Izvira iz džungle jugovzhodne Azije. Pravijo ji tudi majhna puma. Ima velike oči in dolge atletske tace, najpogosteje je cimetove barve. Je zelo radovedna.

Slika 5: Abesinka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/abesinka>, dostop: 5. 11. 2022.

Ameriška kratkodlaka mačka

Na začetku človeštva je bila za lovljenje živali. Ima močno, kompaktno, mišičasto telo.

Slika 6: Ameriška kratkodlaka mačka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/ameriska-kratkodlaka-macka>, dostop: 5. 11. 2022.

Avstralska meglica

Je mačka iz Avstralije. Njeno ime izvira iz njenega kožuha, ki izgleda, kot da bi mačko prelivala bela meglica.

Slika 7: Avstralska meglica

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/avstralska-meglica>, dostop: 5. 11. 2022.

Balijka

Ima dolg kožuh in je kožnate barve. Je zelo igriva in inteligentna.

Slika 8: Balijka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/balijka>, dostop: 5. 11. 2022.

Bengalska mačka

Je edina mačka, ki ima takšno barvo kožuha. Pravijo ji tudi »hišni tiger«.

Slika 9: Bengalska mačka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/bengalska-macka>, dostop: 5. 11. 2022.

Bombajka

Je zelo redka pasma mačke v Evropi in tudi po celem svetu. Izgleda kot mali črni panter. Na začetku je nevarna, a se navadi na dom in domače.

Slika 10: Bombajka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/bombajka>, dostop: 5. 11. 2022.

Britanska dolgodlaka mačka

Izhaja iz Britanije. Je mirna in ima dolgo dlako. Z dlako je kar veliko dela.

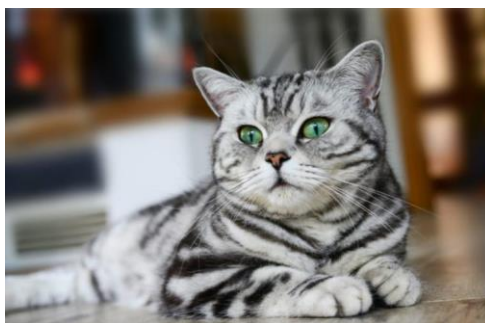

Slika 11: Britanska dolgodlaka mačka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/britanska-dolgodlaka-mack>, dostop: 5. 11. 2022.

Britanska kratkodlaka mačka

Ima mehko, kratko dlako. Primerna je za ljudi, ki imajo radi puhaste mačke. Z njeno dlako ni veliko dela.

Slika 12: Britanska kratkodlaka mačka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/britanska-kratkodlaka-macka>, dostop: 5. 11. 2022.

Burmanka

Izvira iz Tajske. Njeno ime pomeni »nadvse srečen značaj«. Je klepetulja, ki se zelo rada kobaca.

Slika 13: Burmanka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/burmanka>, dostop: 5. 11. 2022.

Chantilly-Tiffany

Je supermodel med mačkami. Pogosto tudi pravijo, da je ta mačka primerna za ljubitelje čokolade.

Slika 14: Chantilly-Tiffany

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/chantilly-tiffany>, dostop: 5. 11. 2022.

Devon Reks

Je zelo redka mačka, ki se od drugih mačk razlikuje po kožuhu. Popestri vsak dom.

Slika 15: Devon Reks

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/devon-reks>, dostop: 5. 11. 2022.

Egiptovska mau

Egiptovska mau je lepa in kratkodlaka mačka z zelenimi očmi. Izvira iz Egipta, od tod tudi njeno ime.

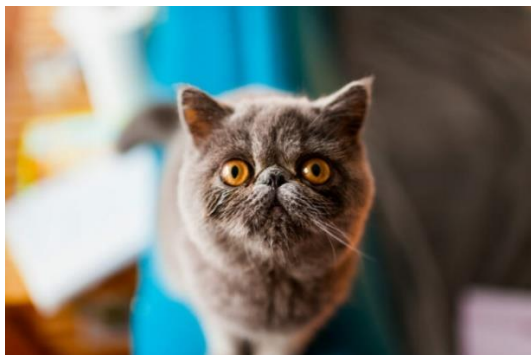

Slika 16: Egiptovska mau

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/egiptovska-mau>, dostop: 5. 11. 2022.

Eksotična kratkodlaka mačka

Gre za prijetno mačko, ki je hkrati tudi lena.

Slika 17: Eksotična kratkodlaka mačka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/eksoticna-kratkodlaka-macka>, dostop: 5. 11. 2022.

Evropska kratkodlaka mačka

Je čistokrvna mačka, ki izhaja iz Evrope.

Slika 18: Evropska kratkodlaka mačka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/evropska-kratkodlaka-macka>, dostop: 5. 11. 2022.

Japonska kratkorepa mačka

Posebnost te pasme je, da ima mehke in kratek rep.

Slika 19: Japonska kratkorepa mačka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/japonska-kratkorepa-macka>, dostop: 5. 11. 2022.

Javanka

Zanjo so značilni vitko telo, klinasta glava z velikimi ušesi in svilnata dlaka. Javanke se zelo radi crkljajo in igrajo.

Slika 20: Javanka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/javanka>, dostop: 5. 11. 2022.

Karakal

Karakal je doma v sušnih predelih Azije in Afrike. S črnimi ušesnimi čopki je podoben risu, zato ga imenujemo tudi puščavski ris.

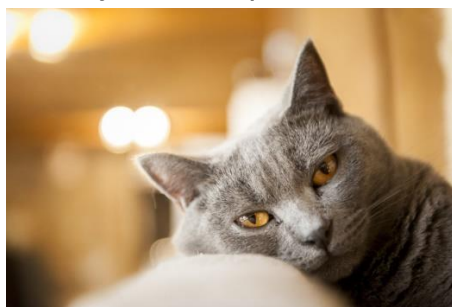

Slika 21: Karakal

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/karakal>, dostop: 5. 11. 2022.

Kartuzijska mačka (kartuzijka)

Kartuzijka je ena najbolj priljubljenih pasem mačk v Evropi, vendar njen izvor ni povsem znan. Nekateri dvomijo o tem, ali jo smemo priznavati kot samostojno pasmo.

Slika 22: Kartuzijska mačka (kartuzijka)

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/kartuzijska-macka-kartuzijka>, dostop: 5. 11. 2022.

Korat

Ta mačka s srebrno-modrim kožuhom in smaragdnimi očmi je nastala v 14. stoletju, saj so zapise o tej pasmi našli v literaturi iz tistega obdobja. Zanje na splošno velja, da prinaša srečo in pozitivno energijo.

Slika 23: Korat

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/korat>, dostop: 5. 11. 2022.

Maine Coon

Maine Coon je postala ena najbolj priljubljenih mačjih pasem na svetu. Je preprosta, robustna in s čudovitim značajem.

Slika 24: Maine Coon

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/maine-coon>, dostop: 5. 11. 2022.

Munchkin

Ima dolgo dlako in je majhna.

Slika 25: Munchkin

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/munchkin>, dostop: 5. 11. 2022.

Nebelung

Ima srebrno moder kožuh in zelene oči.

Slika 26: Nebelung

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/nebelung>, dostop: 5. 11. 2022.

Nemška dolgodlaka mačka

Nemška dolgodlaka mačka je zelo redka pasma mačke. Ima rada družbo ljudi in zanjo ni težko skrbeti. Posebnosti sta dolg sijajen kožuh in harmonična postava.

Slika 27: Nemška dolgodlaka mačka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/nemska-dolgodlaka-macka>, dostop: 5. 11. 2022.

Nemški reks

Nemški reks je ena redkih pasem mačk s kodrasto dlako. Velja za prijazno, k ljudem usmerjeno in umirjeno mačko.

Slika 28: Nemški reks

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/nemski-reks>, dostop: 5. 11. 2022.

Neva Masquerade

Ima dolgo, belo dlako. Je različica sibirske mačke, ki s svojim videzom pritegne pozornost. Najpogostejša barva oči te pasme je svetlo modra.

Slika 29: Neva Masquerade

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/neva-masquerade>, dostop: 5. 11. 2022.

Norveška gozdna mačka

Norveška gozdna mačka se je brez človeškega vpliva pojavila v svoji izvorni deželi na Norveškem. Priljubljena je zaradi svojega divjega videza in pristnega značaja.

Slika 30: Norveška gozdna mačka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/norveska-gozdna-macka>, dostop: 5. 11. 2022.

Perzijska mačka

Pripada najstarejšim pasmam mačk. Ima dolg kožuh, ki je lahko črne, sive ali bele barve.

Slika 31: Perzijska mačka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/perzijska-macka>, dostop: 5. 11. 2022.

Pixie-bob

Ima kratek rep, lisasto dlako, šopasta ušesa in zgleda kot majhen ris.

Slika 32: Pixie-bob

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/pixie-bob>, dostop: 5. 11. 2022.

Ragdoll

Spominja na lutko iz cunj, pasma mačke za ljubitelje siamskih, »colorpoint« in drugih »point« mačk. Gre za veliko mačko z nenavadno barvo dlake in s sijočimi modrimi očmi.

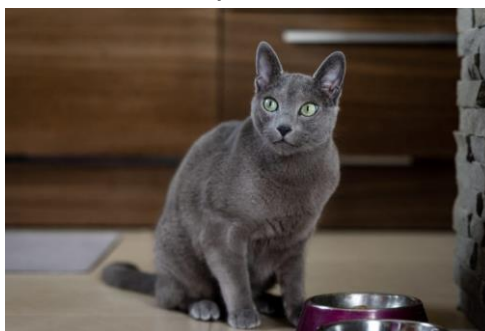

Slika 33: Ragdoll

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/ragdoll>, dostop: 5. 11. 2022.

Ruska modra mačka

Ruska modra mačka je na prvi pogled zelo podobna kartuzijki ali britanski kratkodlaki mački, vendar pa je povsem edinstvena pasma mačk.

Slika 34: Ruska modra mačka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/ruska-modra-macka>, dostop: 5. 11. 2022.

Savanka

Savanka je relativno mlada pasma mačk. Ima privlačno barvo dlake. Svoje ime je dobila po habitatu svojih divjih prednikov, namreč po afriški savani.

Slika 35: Savanka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/savanka>, dostop: 5. 11. 2022.

Sfinga

Sfinga spada med gole mačke. Medtem ko so nekateri ljubitelji živali zelo kritični do te kanadske mačke in govorijo o mučilni vzreji, pa drugi hrepenijo po tej nenavadni mački.

Slika 36: Sfinga

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/sfinga>, dostop: 5. 11. 2022.

Siamska mačka

Izvira iz jugovzhodne Azije, natančneje iz Siama (danes spada pod Tajsko). Je ena najstarejših in najbolj znanih srednje velikih mačjih pasem.

Slika 37: Siamska mačka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/siamska-macka>, dostop: 5. 11. 2022.

Sibirska mačka

Je srednja velika mačka z izvirnim videzom, močnim telesom in srednje dolgo dlako.

Slika 38: Sibirska mačka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/sibirska-macka>, dostop: 5. 11. 2022.

Somalijka

Ima daljšo dlako in velika ušesa.

Slika 39: Somalijka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/somalijka>, dostop: 5. 11. 2022.

Sveta birmanska mačka

Telo je nekoliko raztegnjeno na kratkih nogah. Posebno izstopajo njene globoko modre, okrogle oči. Dlaka na obrazu je kratka, po telesu pa srednje dolga do dolga.

Slika 40: Sveta birmanska mačka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/sveta-birmanska-macka>, dostop: 5. 11. 2022.

Tajska mačka

Ima belo dlako, ki je zelo kratka, in dolg bel rep.

Slika 41: Tajska mačka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/tajska-macka>, dostop: 5. 11. 2022.

Turška angora

Turška angora velja za najstarejšo rodovniško mačko na svetu. Bila je doma na dvorih sultanov in kraljev. Ima svilnato dlako. Je inteligentna, igriva in ljubezniva mačka.

Slika 42: Turška angora

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/turska-angora-macka>, dostop: 5. 11. 2022.

Turška van mačka

Ta pasma mačk prihaja iz vzhodne Turčije, zato ima v imenu pasme »van«. Ima belo in rjavo dlako. Zelo rada ima vodo. Precej je podobna turški angori.

Slika 43: Turška van mačka

Vir slike: Zoohit Magazin: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack/turska-van-macka>, dostop: 5. 11. 2022

3.5 PROSTOŽIVEČE MAČKE IN MAČJA ZAVETIŠČA

Prostoživeče mačke so pripadnice vrste domače mačke, ki so se vrstile k življenju na prostem. Zanje poznamo izraza potepuške oz. brezdomne mačke. Te pogosto živijo v kolonijah, ki štejejo tudi do 30 in več mačk, zato jih je potrebno sterilizirati in kastrirati, drugače se z veliko hitrostjo nekontrolirano množijo. Njihov obstoj je posledica neodgovornega ravnanja ljudi, ki so svoje mačke zapustili ali zavrgli (Povzeto po: <https://www.zavetisce-mb.si/novice-in-projekti/prosto%C5%B5ive%C4%8De-ma%C4%8Dke>, 18. 1. 2023).

Kadar se v okolici pojavi prostoživeča mačka, je potrebno ukrepati takoj. Obvestiti moramo pristojno zavetišče, ki je dolžno poskrbeti za odlov prostoživeče mačke, njeno sterilizacijo oz. kastracijo ter vrnitev v okolje, v katerem je bila najdena. Ena nesterilizirana samica lahko ima leglo najkasneje v nekaj mesecih, mladiči teh mačk pa so pogosto že v rani mladosti predivji, da bi jim lahko iskali nove domove in morajo ostati v svojem okolju. Tudi kakovost življenja steriliziranih/kastriranih prostoživečih mačk je bistveno boljša in tudi človekovo sobivanje z njimi je veliko prijetnejše (Zavod Mačja hiša, 2016).

Prav tako mora po zakonu¹ mora sterilizacijo/kastracijo prostoživeče mačke plačati občina.

Čeprav se mačji ljubljenci pogosto ne razumejo z drugimi mačkami, so le-te izjemno iznajdljiva bitja in se lahko privadijo na marsikatero okolje. Mačje kolonije se večinoma razvijajo po naravni poti. Običajno so sestavljene iz skupin samic, ki so si med sabo v sorodu. Številčnost kolonije je predvsem odvisna od razpoložljivosti hrane, vode in zavetja. Mačke se med samo (znotraj kolonij) prepoznavajo tako, da se drgnejo ena ob drugo in s tem sproščajo svoj vonj. Živijo v skupnosti, a so pri nekaterih opravilih neodvisne – običajno lovijo in jedo same. Neznana mačka je z ozemlja določene kolonije pregnana. Nekatere prostoživeče mačke pa živijo samostojno in samotarsko življenje. Za okolico so manj moteče, ker se ne pretepajo in ne parijo. Priporočljivo je, da ljudje sterilizirane/kastrirane prostoživeče mačke redno hranijo, saj se s tem nadzira njihovo število in zdravstveno stanje. Prostoživeče mačke v naši okolici so in imajo pravico tudi ostati. Tudi Zakon o zaščiti živali (UL RS, št. 38/18) pravi, da jih ne smemo odpeljati drugam ali jim škoditi na kakršenkoli način (Zavod Mačja hiša, 2016).

¹ 31. člen Zakona o zaščiti živali pravi: »Vse stroške v zvezi z zapuščeno živaljo plača dosedanji skrbnik živali, če ni s predpisi določeno drugače. Če skrbnik živali ni znan oziroma, če lastnika živali ni mogoče ugotoviti, krije stroške imetnik zavetišča oziroma občina, kjer je žival najdena, če ni zagotovila zavetišča« (ZZZiv, UL RS, št. 38/18).

Zapuščeni živali je potrebno ponuditi vodo in hrano ter jih poskusiti zadržati do prihoda osebe iz zavetišča. Prostoživeče mačke, ki se ne pusti prijete, ne smemo hraniti neposredno pred predvidenim časom odlova, saj jo bo zavetišče v živolovko zvabilo s hrano. Če žival potrebuje nujno veterinarsko pomoč, jo, potem ko smo obvestili zavetišče in žival ni naravna, odpeljemo do najbližje veterinarske ambulante (Može, 2021).

Razlogi, zakaj je zavetišče potrebno poklicati čim prej, so (Može, 2021):

- »Žival je lahko bolna ali okužena s prenosljivimi boleznimi (okuži lahko tako naše hišne živali, kot ljudi) in potrebuje zdravljenje.
- Žival se lahko goni ali pa je že breja – potrebna je čim prejšnja sterilizacija.
- Žival se je morda izgubila in jo skrbnik išče.
- Po določenem času lahko pravno postanete skrbnik živali, čeprav tega niste hoteli – nositi boste morali vse stroške v zvezi z njo.«

27. člen Zakona o zaščiti živali določa, da zavetišče opravlja javno službo skrbi za zapuščene živali. To pomeni, da v katerikoli slovenski občini najdemo zapuščen žival, mora biti vedno na voljo zavetišče, ki bo prevzelo skrb zanjo. S klicem na 112 izvemo, katero zavetišče je pristojno za določeno občino (Može, 2021).

Naloge imetnika zavetišča so, da:

- prejema prijave o zapuščenih živalih,
- zagotavlja potrebno veterinarsko pomoč zapuščenim živalim,
- zagotavlja ulov, prevoz, namestitve in oskrbo zapuščenih živali v zavetišču (28. člen ZZZiv, UL RS, št. 38/18).

Ko zavetišče sprejme obvestilo o zapuščeni živali, ga vpiše v evidenco ter preveri, ali je žival na seznamu pogrešanih živali in obvesti skrbnika, sicer pa zagotovi ulov in prevoz živali v zavetišče. 11. člen Pravilnika o pogojih za zavetišča za zapuščene živali (UL RS, št. 45/00) zapoveduje, da zavetišče mora zagotoviti namestitev živali v zavetišče v roku 24 ur po sprejemu obvestila, če gre za poškodovano žival, pa v roku 4 ur. Prav tako velja rok 4 ur za bolne in umirajoče živali.

Zavetišče ni dolžno sprejeti zapuščene živali, kadar ne gre za hišno žival (npr. najdba konja ali srne). Za hišne živali se štejejo psi, domače mačke, sobne ptice, mali glodavci, terarijske, akvarijske in druge živali, ki se vzrejajo ali redijo za družbo, varstvo ali pomoč človeku (5. člen ZZZiv, UL RS št. 38/18). Prav tako je zavetišče ni dolžno sprejeti, v kolikor ni pristojno za občino, v kateri je najdena žival.

Vsa zavetišča ne morejo sprejeti zapuščenih živali, teh pa je vsako leto več. Njihovi najpogostejši izgovori, ki jih je v svojem spletnem članku navedla Marjeta Može (2021) so:

- »Občine ne zagotavljajo denarja.
- Zavetišče ni pristojno za sprejem določene živalske vrste.
- Zavetišče je polno.
- Zavetišče se ne oglasi na telefon.«

Po prebiranju različnih spletnih strani o zavetiščih sva ugotovili, da se občine, s katerimi imajo zavetišča sklenjeno pogodbo, otepajo plačila za obvezne storitve zavetišč, kljub temu da so po zakonu dolžne plačevati stroške glede skrbi za zapuščene živali. Če ima zavetišče težave z določeno občino, se lahko obrne na Veterinarsko upravo Republike Slovenije (VURS), ki lahko kaznuje odgovorno osebo na občini ali pa za vsako žival sproti napiše odločbo za sprejem v zavetišče.

Može (2021) zapiše tudi, da je zavetišče, ki je registrirano kot zavetišče za zapuščene hišne živali, dolžno sprejemati vse v zakonu navedene hišne živali. V Sloveniji še ne obstaja zavetišče, ki bi bilo registrirano samo za pse ali samo za mačke, zato naj bi zavetišča sprejela vse vrste hišnih živali. V koliko so kapacitete za določeno živalsko vrsto vedno zasedene, bi bilo smiselno razmišljati o preureditvi zavetišč (npr. povečanje števila prostorov za mačke na račun prostorov za pse) oziroma dograditvi prostorov oziroma zmanjšanju števila pogodbenih občin.

Zavetišče mora organizirati 24-urno pripravljenost oziroma dežurstvo za sprejem živali v nujnih primerih. Le-to je lahko organizirano samostojno ali v sodelovanju z veterinarsko organizacijo, Centrom za obveščanje ali policijo, ki mora imeti telefonsko številko dežurnega v zavetišču. Če nam po večkratnih poskusih v določenem časovnem razponu ne uspe dobiti nikogar na telefon, gre za očitno kršitev, saj zavetišče ne opravlja svojih nalog (Može, 2021).

Omejene dolžnosti zavetišč obstajajo le v dveh primerih, in sicer, kadar je zavetišče res polno ali v njem razsaja določena bolezen, zato uradni veterinar prepove sprejem določene živali oz. določene živalske vrste. Zavetišče mora opravljati vse z zakonom določene naloge, to pomeni, da mora obvestilo o najdbi zapuščene živali in ga vpisati v evidenco. Nato mora v predpisanih rokih odloviti žival, ji zagotoviti veterinarsko oskrbo, ki vključuje tudi sterilizacijo/kastracijo, odpravo zajedavcev in cepljenje (Može, 2021).

Kadar zavetišče, ki je pristojno za prevzem živali, tega ne more storiti, so živali namesti (Može, 2021):

- v drugem zavetišču na lastne stroške (torej stroške občine, v kateri je bila žival najdena), namestitev lahko odredi tudi uradni veterinar;

- pri najditelju ali drugi zainteresirani osebi (npr. prostovoljcih zavetišča, društva);
- mačko se lahko po opravljeni veterinarskih pregledih in posegih izpusti nazaj na mesto, kjer je bila najdena, poškodovane mačke je potrebno namestiti v zavetišče, ravno tako mačke, ki so premlade za poseg (sterilizacijo/kastracijo).

Uradni veterinar lahko odredi usmrnitev določenega števila živali, da se tako sprostijo mesta za nove, prav tako se lahko vodja zavetišča odloči, da usmrti določeno število živali, ki so v zavetišču dlje kot 30 dni.

Zavetišče mora prostoživeče mačke čim prej odloviti, jim zagotoviti veterinarsko oskrbo, ki vključuje sterilizacijo/kastracijo in označbo. Pri tem je najučinkovitejše rezanje dela ušesa, saj se tako že od daleč vidi, da gre za sterilizirano/kastrirano mačko in jo ni potrebno ponovno loviti, pa še zastoj je – čipiranje stane. Mačko je potrebno čim prej vrniti na mesto odlova (Može, 2021).

Najpogostejše kršitve zavetišč glede prostoživečih mačk so (Može, 2021):

- »Zavračanje odlova in veterinarske oskrbe iz različnih razlogov.
- Odlov se preveč zavleče, ker zavetišče ne odlovi vseh mačk v nekem razumljivem časovnem obdobju, zato se mačke naprej množijo (več stroškov).
- Zavračanje sterilizacije/kastracije mačk pozimi.
- Neoznačevanje steriliziranih/kastriranih mačk.«

Nadzor nad pravilnim delovanjem zavetišča opravljajo območne enote VURS. Zavetišča, ki ravna v nasprotju z 28. členom ZZZiv, to pomeni, da ne zagotavljajo odlova, veterinarske oskrbe in namestitve, so v prekršku. Grozi jim globa 2.400 do 84.000 evrov (14. odstavek 1. člena ZZZiv, UL RS, št. 38/18).

Ko najdemo zapuščeno živali in pristojno zavetišče zavrne sprejem in oskrbo, se moramo obrniti na pristojno območno izpostavo VURS. Če gre za poškodovano ali bolno žival, je potrebno poklicati dežurnega uradnega veterinarja po telefonu. Telefonsko številko vam posredujejo na 112.

Če žival najdemo med tednom in ni poškodovana, pošljemo prijavo pisno, čez nekaj časa pa lahko tudi pokličemo (čez nekaj ur ali naslednji dan). V kolikor pristojni urad ne ukrepa, se je potrebno obrniti na glavni urad VURS na e-naslov: gp.vurs@gov.si. S prijavo seznanimo VURS o najdbi zapuščene živali in da zavetišče ni ravnalo v skladu s predpisi, saj živali ni sprejelo. Prosimo, da se žival nemudoma sprejme v zavetišče, ter predlagamo, da se zoper zavetišče uvede postopek ugotavljanja kršitve (Može, 2021).

3.6 ZAVETIŠČA V SLOVENIJI

Z brskanjem po spletnih straneh sva v Sloveniji našli 17 društev in zavetišč, ki pomagajo oz. skrbijo za mačke in ostale živali. Njihove podatke sva strnili v spodnjo preglednico.

ZAVETIŠČA/DRUŠTVA ZA POMOČ MAČKAM V SLOVENIJI	
Društvo Reks in Mila Dol 11 1215 Medvode T: 031 391 056	DPMŽ Koroška Prežihova ulica 24 2390 Ravne na Koroškem T: 041 607 2184
Društvo za pomoč prostoživečim mačkam – Mačjelovka Močnikova 6 1000 Ljubljana Društveni telefon, uradne ure med 18.00 in 20.00 T: 040 212 797	Društvo za pomoč mačkam Mačja Vila Gotovlje 105/e 3310 Žalec T: 031 370 647 Suzana Gradišnik E: macja.vila@gmail.com
Turk zavetišče za živali Zajčji Vrh pri Stopičah 4 8000 Novo mesto T: 070 609 240 T: 041 609 240	DZPŽ Velenje Smrčki Františka Foita 6 3320 Velenje T: 051 821 770 Zdenka E: dzpz.smrcki@gmail.com
Zavetišče Horjul Smrečje 55 1354 Horjul T: 051 30 44 35	Zavetišče Maribor Avtomobilska ulica 25 2000 Maribor T: 02 480 16 60
Zavetišče za zapuščene živali Ljubljana Gmajnice 30 1000 Ljubljana T: 01 256 02 79	Obalno zavetišče za živali Dvori 25 6276 Pobegi T: 080 8849

Društvo za zaščito živali ARJA 4270 Jesenice T: 041 585 913 (društveni telefon)	Društvo Mačja Preja Vanganeljska c. 2 6000 Koper T: 030 926 440 E: info@macja-preja.si
Društvo Mujcekov domek Vodnikova ulica 1 3000 Celje E: mujcekov.domek@gmail.com	Zavetišče za male živali Zonzani Jarmovec 5 3222 Dramlje T: 03 749 06 00 E: info@zonzani.si W: www.zonzani.si
Zavod Muri Vransko 119 3305 Vransko T: 070/85-11-66	Zavod Prijazne male zverinice Gradnikova ulica 3000 Celje T: +386 31 334 047
Društvo za dobrobit živali Animals Matter Ekartova ulica 25 2204 Miklavž na Dravskem polju E: info@animals-matter.com W: www.animals-matter.com	

4 RAZISKOVALNI DEL

Najin raziskovalni del sva razdelili na tri dele. Prvi je bil obisk mačjega zavetišča, druga je bila spletna anketa, tretji del pa je bilo zbiranje potrebščin za zavetišče Mačja hiša in tamkajšnje mačke.

4.1 OBISK ZAVETIŠČA

Ker je najlažje, da izvemo več o mačkah v zavetiščih, sva se odločili, da greva pogledat v zavetišče Mačja hiša v Celju.

Zaposleni so naju in mentorico zelo lepo sprejeli. Razkazali so nam prostore, kjer bivajo mačke, med njimi tudi, kje mačke hranijo ter jih imajo v karanteni. Ogledale smo si lahko vse prostore zavetišča.

Slika 44: Mačja karantena

Foto: lasten vir

Nato smo prišle v prostor z mačkami. Tam je bilo okoli 20 mačk. Nahranile smo jih, se z njimi igrale, hkrati pa zelo zabavale. Sprva so bile mačke malo plašne, a so se zelo hitro navadile na nove obiskovalce ter se prepustile razposajeni igri.

Slika 45: Marley pozira
Foto: lasten vir

Slika 46: Mačji igralni koteček
Foto: lasten vir

Slika 47: Mačja navihanka, ki rada skače na hrbet
Foto: lasten vir

Slika 48: Kaja in njena prijateljica

Foto: lasten vir

Slika 49: Kajin zelo zaspan prijatelj

Foto: lasten vir

Slika 50: Mačji prijatelji

Foto: lasten vir

4.2 INTERVJU Z ZAPOSLENIMI V ZAVETIŠČU MAČJA HIŠA V CELJU

Z zaposlenimi v Mačji hiši, ki se nahaja na Kulturniški ulici 35 v Celju, sva opravili tudi intervju. Zastavili sva jim 7 vprašanj, za katera sva menili, da nama bodo »osvetlila« pogled na delo zaposlenih v zavetišču, predvsem pa na življenje mačk v zavetiščih.

1. »Koliko mačk povprečno sprejmete v zavetišče in koliko jih odide (dnevno, mesečno, letno)?«

»Zavetišče vsako leto sprejme približno 500 mačk, oddamo jih približno 300 letno (kakšno leto manj, kakšno leto tudi skoraj 400). Delež mačk veterinarsko oskrbimo (razparazitimo, cepimo, steriliziramo oz. kastriramo, označimo uho) in jih vrnemo na lokacijo, kjer so bile najdene – to so prostoživeče mačke, ki jim tesen stik s človekom predstavlja stres. Največ mačk sprejmemo poleti in zgodaj jeseni, ko je ogromno zapuščenih mačjih mladičev. Dnevni sprejem niha – kakšen dan ne sprejmemo nikogar, kakšen dan pa tudi 10 ali več mačk.«

2. »Ali je v zavetišču več pasemskih, rodovniških mačk ali več ostalih?«

»V zavetišču se večinoma znajdejo t. i. navadne mačke. Tudi to so mačke določene pasme, reče se jim evropska domača mačka, a ta »pasma« nima nobenega prestiža. Rodovniške mačke se v zavetišču znajdejo redko, recimo v primerih, ko njihovi lastniki odidejo v dom za ostarele ali preminijo, njihovi svojci pa ne morejo poskrbeti zanje.

Za rodovniške mačke je tudi precej več zanimanja, prav tako za navadne mačke, ki so podobne kakšni pasmi (po barvi ali dolžini dlake), čeprav so navadne domače mačke ravno tako dobre družabnice, prijazne, privržene in učljive kot mačke z rodovnikom.«

3. »Kateri so najpogostejši razlogi, da pridejo mačke v zavetišče?«

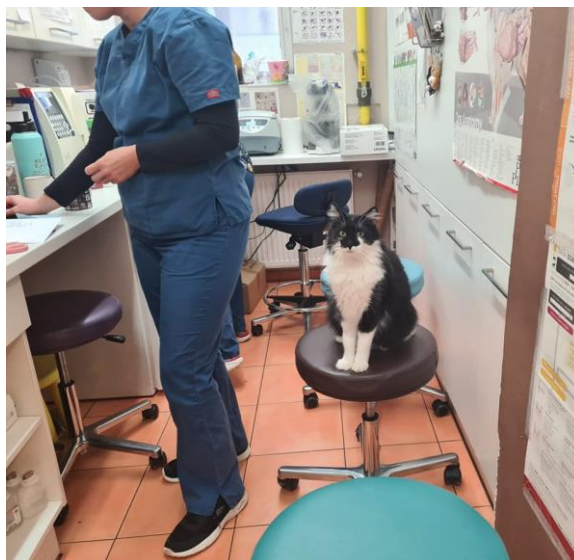
»Največ mačk je najdenih – zapuščenih ali izgubljenih. Na nas se obrnejo najditelji, ki mačke ne morejo obdržati ali jim niso zmožni nuditi potrebne oskrbe, če je mačka recimo poškodovana ali so najdenčki še sesni mladiči – mačji dojenčki, ki za preživetje potrebujejo redno hranjenje po flaški in oskrbo, primerljivo tisti, ki jo prejemajo novorojenčki v inkubatorjih. V manjši meri so v zavetišče oddane mačke, ki so že imele dom – nekatere zaradi pojava alergije pri človeških družinskih članih, druge zaradi smrti lastnika ali njegove selitve v tujino, spet tretje, ker jim skrbniki ne znajo zagotoviti primerne bivalnega okolja in mačke razvijejo vedenjske težave.«

4. »Koliko ljudi dela v vašem zavetišču? Ali opravljate prostovoljno delo ali ste zaposleni?«

»V zavetišču je trenutno zaposlenih 5 oskrbnic, vodja zavetišča in 2 veterinarki. Našteti smo zaposleni, saj samo delo v zavetišču presega nivo ljubiteljskega ukvarjanja z mačkami in psi – živali potrebujejo vsakodnevno strokovno celodnevno oskrbo. V zavetišču nam pomaga tudi nekaj prostovoljk, ki prihajajo za nekaj ur ob popoldnevih in koncih tedna, neprecenljiva pa je tudi mreža prostovoljcev – začasnih skrbnikov, ki živali vzamejo k sebi domov in jim nudijo namestitev, skrb ter ljubezen do odhoda v nov dom. Prav tako imamo dve prostovoljki, ki skrbita za urejanje profilov na Instagramu Mačja hiša in Mačji boter. Slednji je projekt, ki omogoča posvojitve muck na daljavo.«

5. »Kako oskrbite mačko, ko pride v zavetišče?«

»Sprejeta mačka je najprej deležna malice, takoj nato pa veterinarskega pregleda. Veterinarka presodi, ali je mucka zdrava, in ji po potrebi predpiše terapijo. Prav tako jo razparaziti, cepi proti kugi in kužnim boleznim, pregleda pod WOOD-ovo lučko. Oceni njeno starost, določi spol. Mucek ali mucka je nato nameščen/-a v karantensko kletko. Čas karantene običajno traja 14 dni, v tem času včasih izbruhnejo morebitne bolezni, ki so v času sprejema še v inkubaciji. Po opravljeni karanteni, negativnem testu na levkoko in mačji aids, sterilizaciji oz. kastraciji (ob kateri se mačko tudi čipira in se izda potni list) se lahko mucka pridruži ostalim zdravim mačkam v začasnem skrbništvu ali zavetišču, če ima veliko srečo, pa že odide domov. V času bivanja v zavetišču mačke redno razparazitimo in cepimo po protokolu ter po potrebi zdravimo.«

Slika 51: Veterina

Vir: Veterina MH:

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=578106464318608&set=a.461094916019764>, dostop 15. 12.

2022

6. »Kaj morajo narediti tisti, ki želijo posvojiti mačko iz zavetišča?«

»Najprej morajo temeljito premisliti, ali so pripravljeni svoje življenje naslednjih 10–20 let prilagajati kosmati družinski članici. Mačka, kot vsaka druga žival, nas potrebuje vsak dan, ne glede na dopuste, počitnice in dni, ko »se nam ne da«. Razmisliti morajo, kaj lahko mački nudijo in kaj od odnosa z njo pričakujejo. Ko si pošteno odgovorijo na ta vprašanja in dom primerno pripravijo na prihod mačke (nakup opreme, seznanitev s primerno prehrano, izbor veterinarja, zaščita oken in balkona), je priporočljivo, da izmed tistih, ki iščejo domove, naredijo ožji izbor, na podlagi katerega izpolnijo posvojitveni vprašalnik. Na podlagi tega se dodatno pogovorimo in skupaj izberemo primerno mačko zanje.«

7. »Kaj je organizacija Mačji boter?«

»Mačji boter je projekt Mačje hiše, ki omogoča posvojitve mačk na daljavo. Namenjen je vsem tistim, ki nam želijo pomagati pri oskrbi nekoč brezdomnih muck. Gre za obliko donacije, ki donatorja poveže z določenim mačkom ali skupino mačk in mu hkrati omogoča boljši vpogled v to, za kaj je bil porabljen njegov prispevek.«

Slika 52: Mačji boter

Vir: Zavod Mačja hiša: <https://www.macjahisa.si/>, dostop 15. 12. 2022

4.3 ANALIZA ANKETE

Odločili sva se, da bova naredili spletno anketo. Pomagali sva si s spletno stranjo www.1ka.si. Postavili sva vprašanja, na katera so odgovorili učenci iz III. osnovne šole Celje. Skupaj je v anketi sodelovalo 211 učencev. Anketa je bila aktivna od 12. 1. 2023 do 24. 2. 2023. Rezultati anketnega vprašalnika so prikazani s pomočjo diagramov in besedne analize.

1. vprašanje: Spol

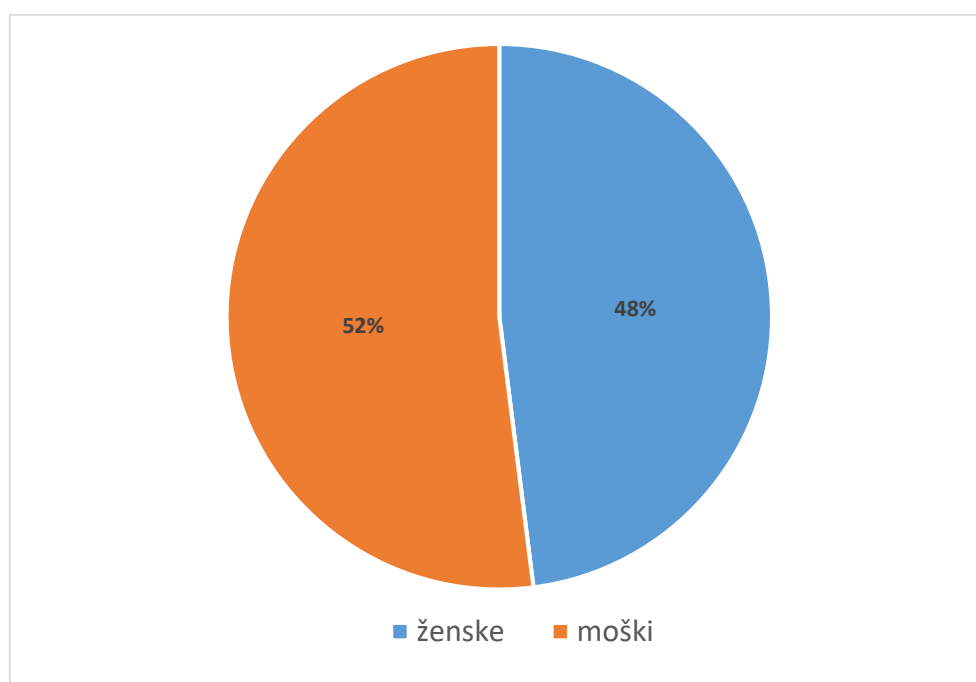

Diagram 1: Spol udeležencev

Iz prvega diagrama je razvidno, da je v anketi sodelovalo 101 žensk in 110 moških.

2. vprašanje: Ste že kdaj imeli doma kakšno mačko?

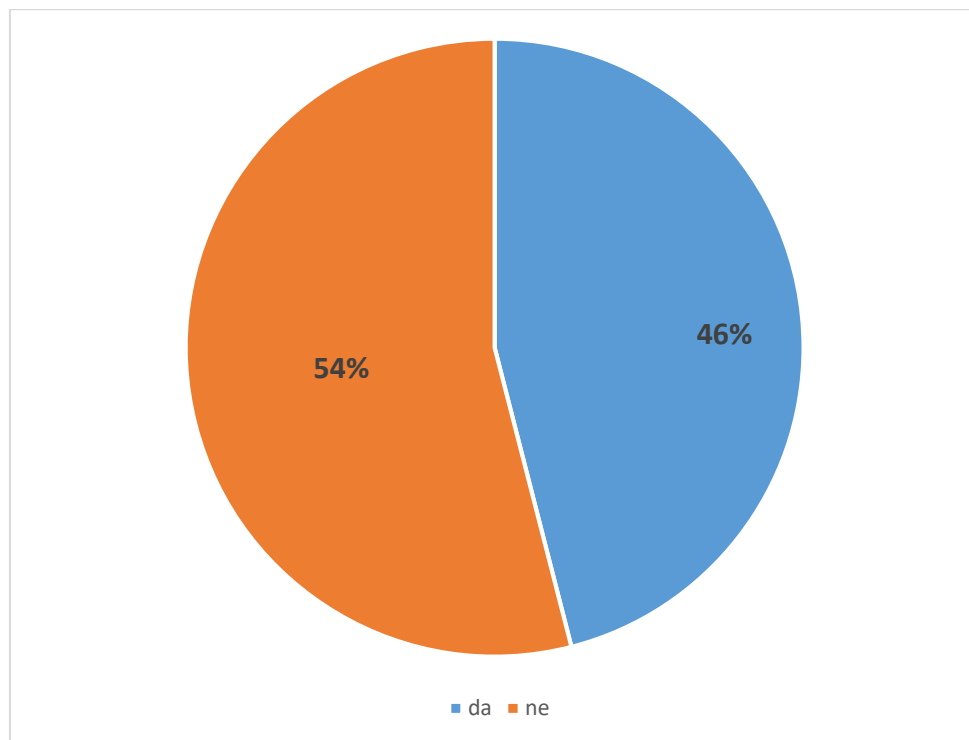

Diagram 2: Izkušnje z mačkami

Analiza je pokazala, da je 96 anketirancev že imelo mačko, ostalih 112 pa je še ni imelo. S tem diagramom sva pridobili podatke o tem, koliko anketirancev ima izkušnje z mačkami.

3. vprašanje: Koliko mačk imate doma?

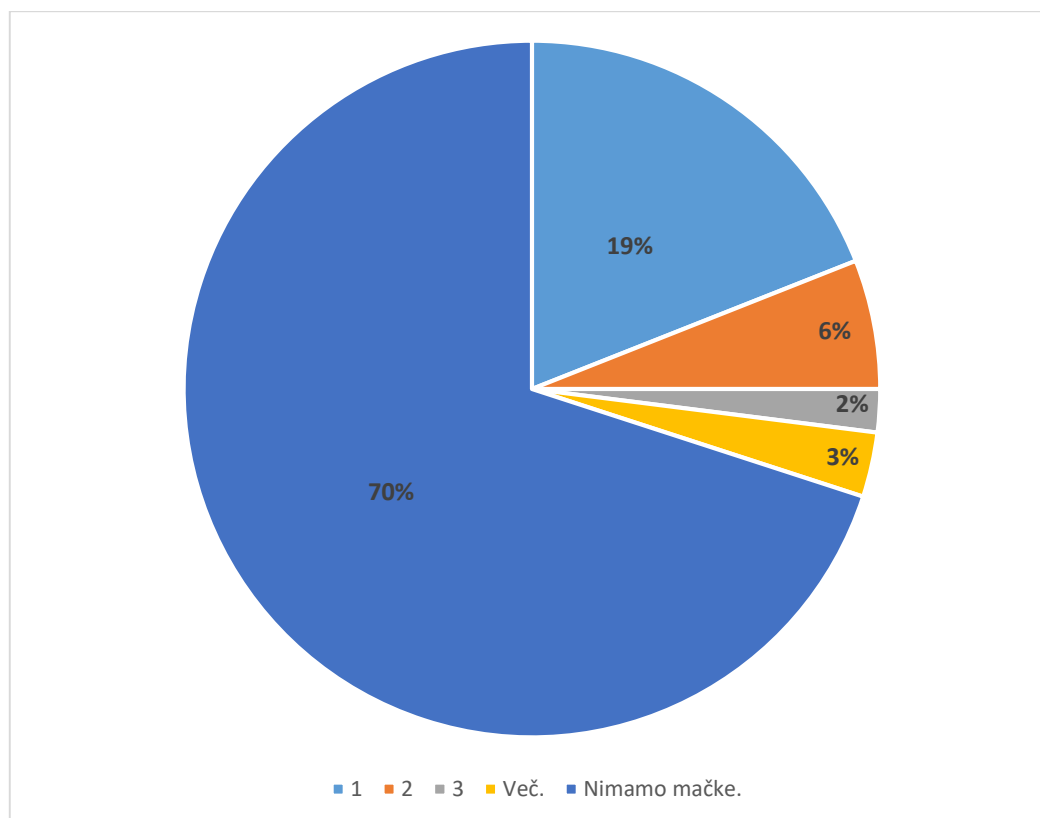

Diagram 3: Število mačk pri posameznem lastniku

Iz tretjega diagrama je razvidno, da 144 anketirancev nima mačke, 40 jih ima doma 1 mačko, 13 ima 2 mački, 4 imajo 3 mačke, 6 pa ima doma več kot 3 mačke. Pričakovali sva malo več odgovorov za vsaj 1 mačko. Iz diagrama lahko ugotovimo, da imajo učenci doma kar veliko mačjih prijateljev.

4. vprašanje: Kaj je bil razlog za odločitev, da imate mačko doma oziroma je nimate?

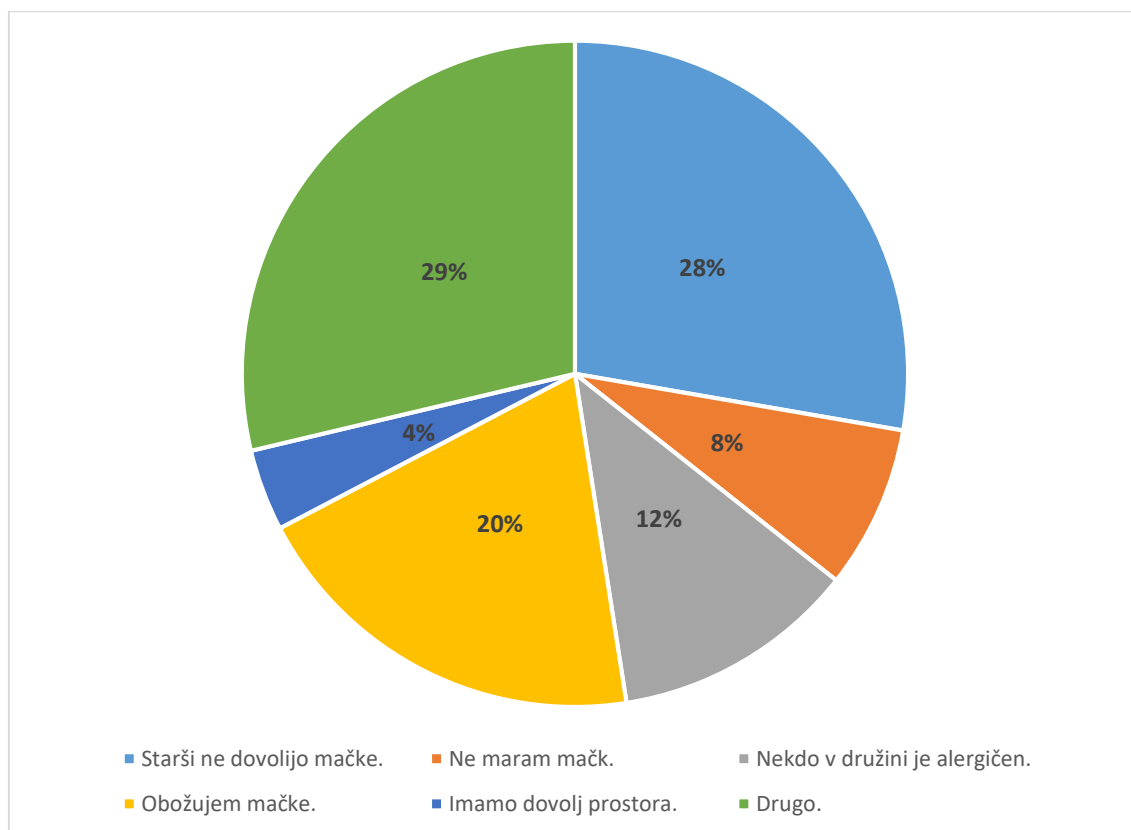

Diagram 4: Vzrok za ali proti mački na domu

Iz diagrama razberemo, zakaj učenci doma nimajo mačk. Največ jih je izbralo odgovor »Drugo.«, to je bilo 59 anketiranih. Veliko anketirancev je izbralo odgovor, da starši mačke ne dovolijo. Teh je bilo 57. Starši menijo, da učenci niso dovolj odgovorni. Nekaj jih tudi ne mara mačk, teh je bilo 16, nekaj pa mačke obožuje, teh je bilo 41. Med to skupino spada tudi midve. 25 anketirancev je odgovorilo, da je nekdo v družini alergičen na mačjo dlako. 9 jih meni, da imajo za mačko tudi dovolj prostora.

5. vprašanje: Kako ste jo dobili?

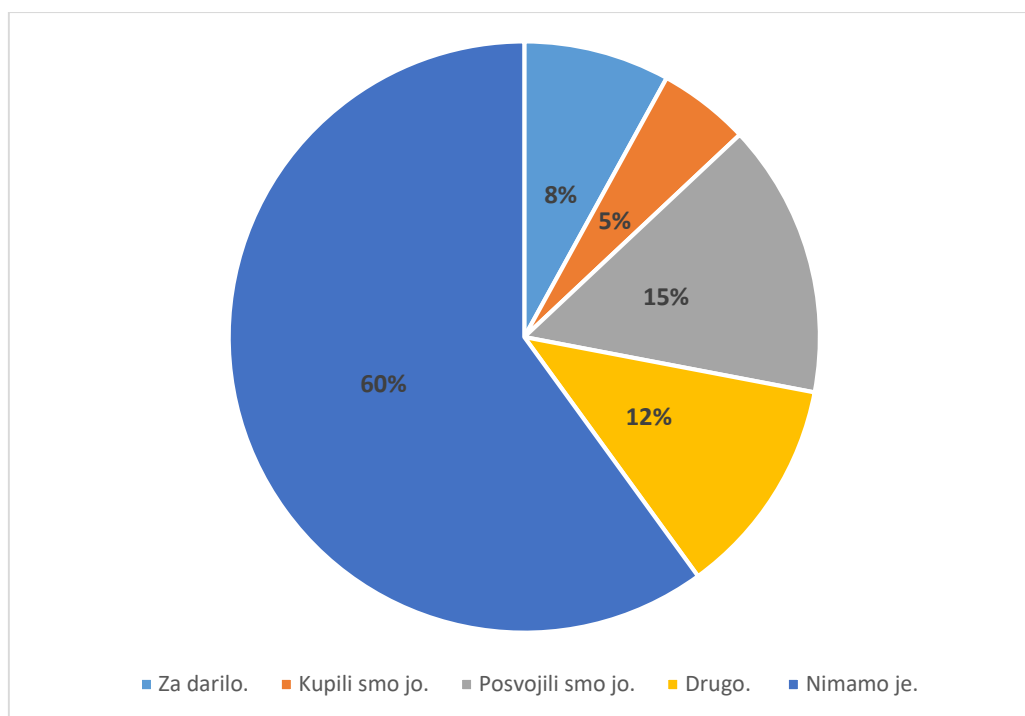

Diagram 5: Način pridobitve mačke

Iz petega diagrama je razvidno, kako so anketiranci mačko dobili. Največ anketirancev, to je 124, mačke nima. Nekaj jih je odgovorilo z drugo, takšnih je bilo 25. Veliko anketiranih je mačko tudi posvojilo. To se je pojavilo pri 31 anketiranih. Prav in lepo je, ko ljudje mačke posvojijo, saj mačke s tem dobijo nov dom in največkrat nove ter skrbne lastnike. 10 je mačko kupilo, 17 pa jo je prejelo kot darilo.

6. vprašanje: Ali poznate kakšno mačje zavetišče?

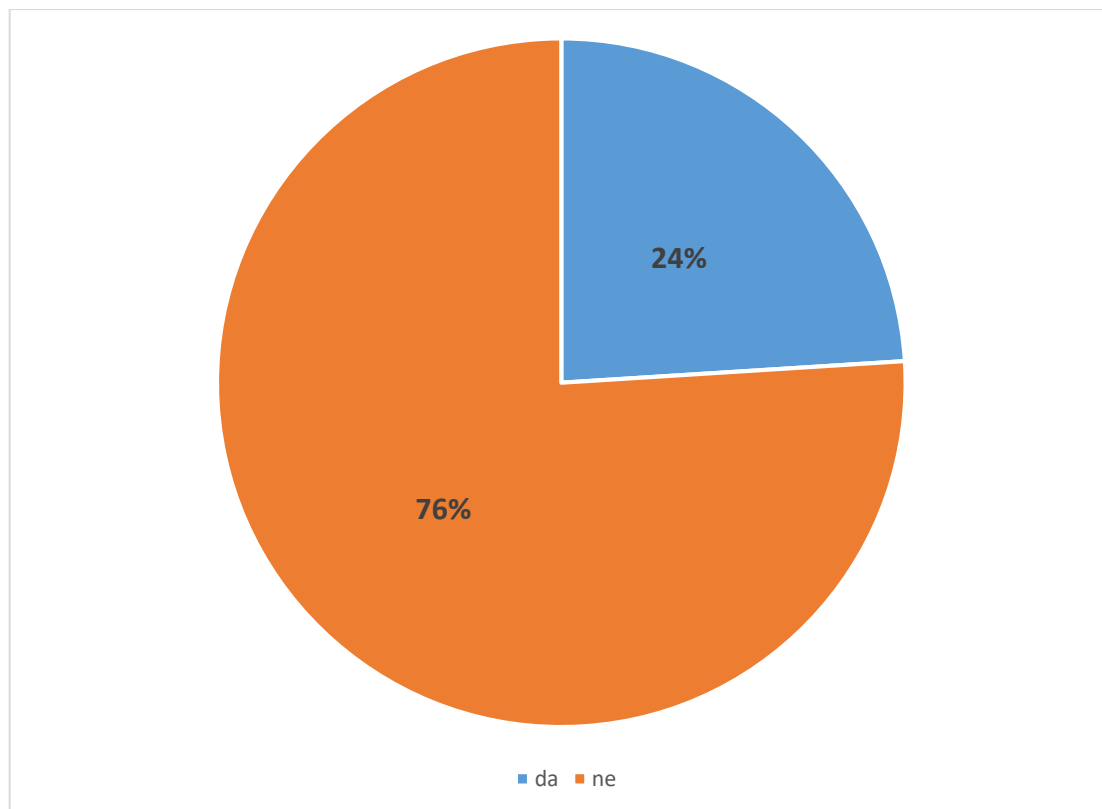

Diagram 6: Poznana mačja zavetišča

Pri šestem vprašanju naju je zanimalo, koliko anketiranih pozna kakšno zavetišče. Takšnih je bilo 48. Zavetišča pa ne pozna 156 anketirancev. Mislili sva, da bo več učencev odgovorilo z da, čeprav tudi midve na začetku naloge nisva poznali veliko zavetišč, le eno ali dve.

7. vprašanje: Napišite ime mačjega zavetišča, ki ga poznate.

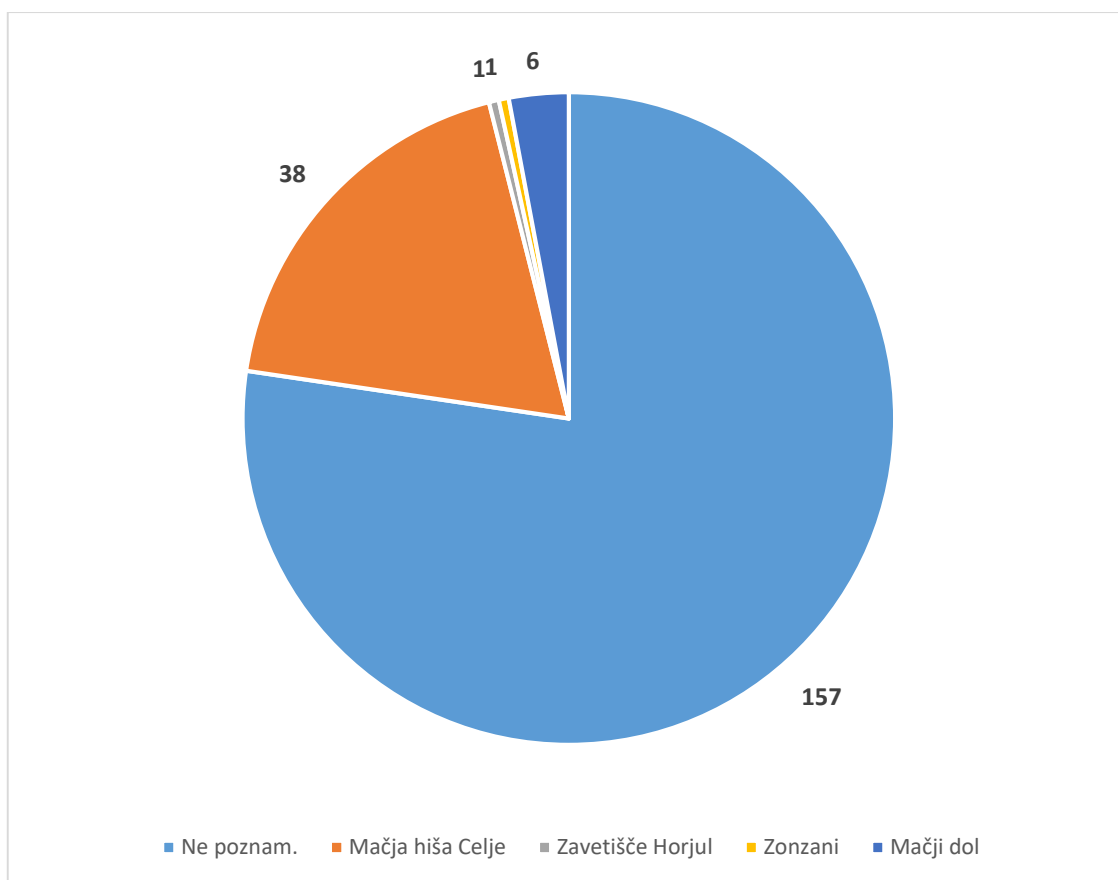

Diagram 7: Mačja zavetišča, ki jih anketiranci poznajo

Na sedmem diagramu je prikazano, katero zavetišče anketiranci poznajo. Največ jih je odgovorilo, da ne poznajo nobenega zavetišča. Veliko pozna tudi bližnje zavetišče Mačja hiša Celje. Predvidevali sva, da bo teh odgovorov tudi največ, saj je Mačja hiša nedaleč stran od naše šole. 6 anketirancev pozna tudi Mačji dol. Dva pa sta napisala še drugi zavetišči. Eden izmed njiju je napisal Horjul, drugi pa Zonzani. Bili sva osupli nad dejstvom, da anketiranci poznajo zavetišča tudi iz bolj oddaljenih krajev.

8. vprašanje: Kakšen je vzrok, da pridejo mačke v zavetišče?

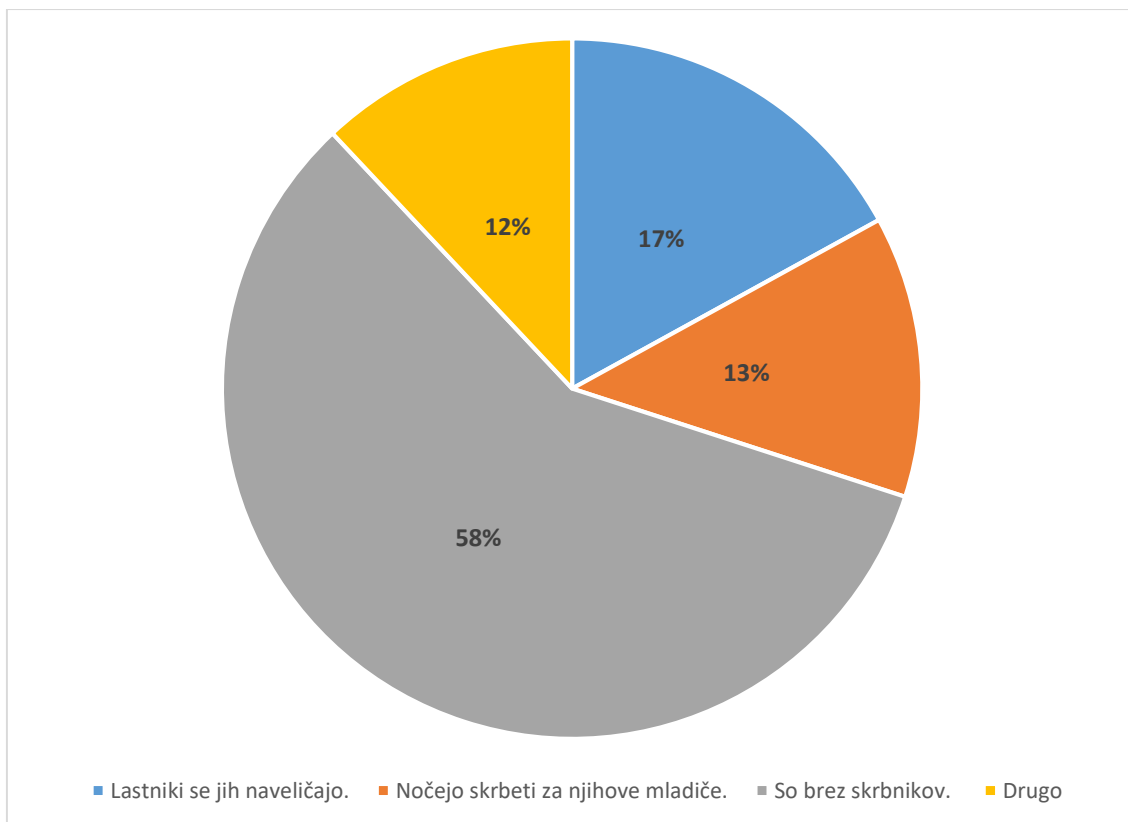

Diagram 8: Vzrok, da pride mačka v zavetišče

Zanimalo naju je tudi mnenje anketirancev o zavetiščih. Na osmem diagramu je tako predstavljeno, kakšen je po njihovem mnenju vzrok, da pridejo mačke v zavetišče. Več kot polovica jih je odgovorila, da mačke nimajo skrbnikov. Takšnih je bilo 116. Tisti, ki so izbrali ta odgovor, so imeli prav. Največ mačk je najdenih – zapuščenih ali izgubljenih. Na zavetišča se obrnejo najditelji, ki mačke ne morejo obdržati ali jim niso zmožni nuditi potrebne oskrbe, če je mačka recimo poškodovana. Ostali pa so odgovorili, da se jih lastniki naveličajo, teh je bilo 34 in tudi ti so imeli prav. To se sicer ne zgodi tako pogosto, se pa zagotovo najdejo kakšni primeri. 26 anketiranih je izbralo odgovor, da nočejo skrbeti za njihove mladiče, 24 pa je izbralo odgovor »Drugo.«.

9. vprašanje: V primeru, da bi želeli mačko, na kakšen način bi jo dobili?

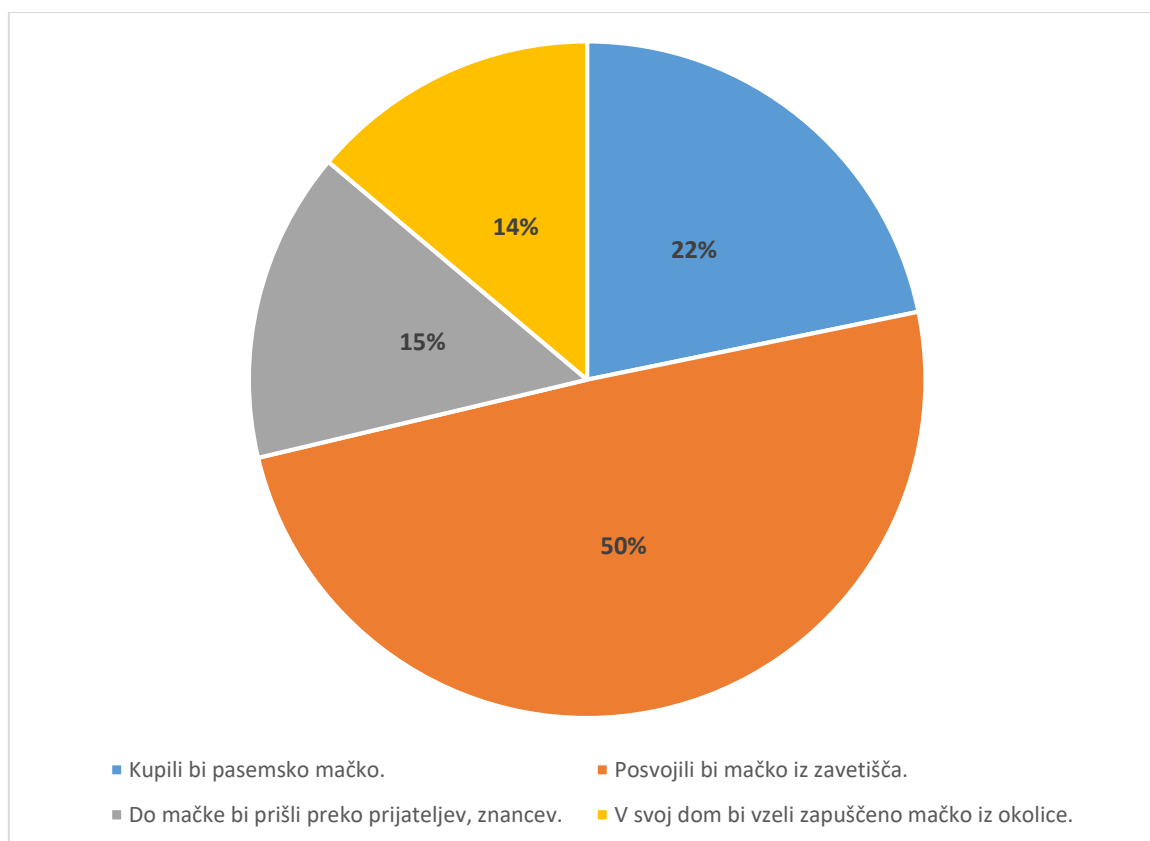

Diagram 9: Kako bi anketiranci pridobili mačko na dom

Na devetem diagramu je razvidno, na kakšen način bi anketiranci pridobili mačko, če bi si jo želeli. Polovica oz. 100 bi mačko posvojila iz zavetišča. Nekateri bi jo kupili, teh je bilo 44. V realnosti tako velika večina pridobi mačko. Ljudje kupijo mlade mačke od znancev ali pa tudi koga drugega in jih vzgajajo. Nekateri bi do nje prišli preko prijateljev, znancev, takšnih je bilo 29. 27 anketirancev pa bi vzelo zapuščeno mačko iz okolice. Razveselil naju je podatek, da bi polovica ljudi vzela mačko iz zavetišča ter da bi v dom vzeli zapuščeno mačko iz okolice.

10. vprašanje: Ali bi bili pripravljeni prostovoljno darovati potrebščine (stare odeje, blazine, igrače, hrano ...) mačkam v zavetiščih?

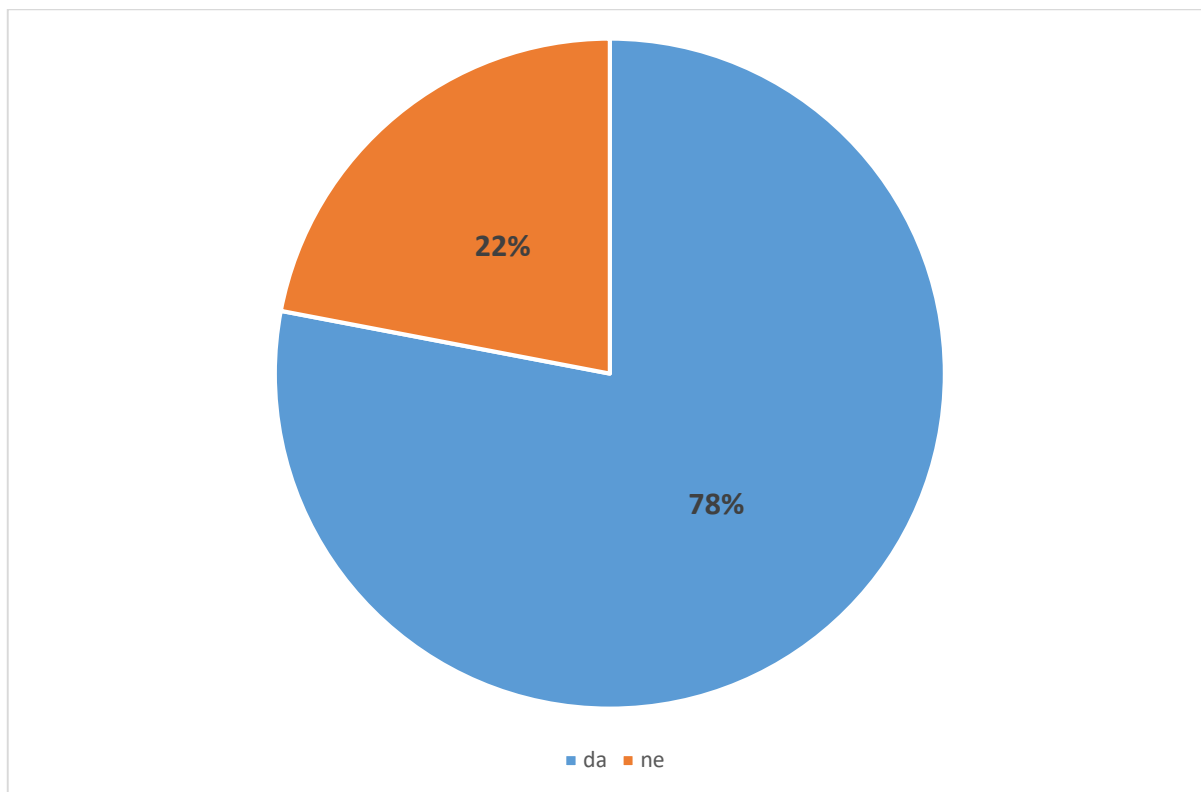
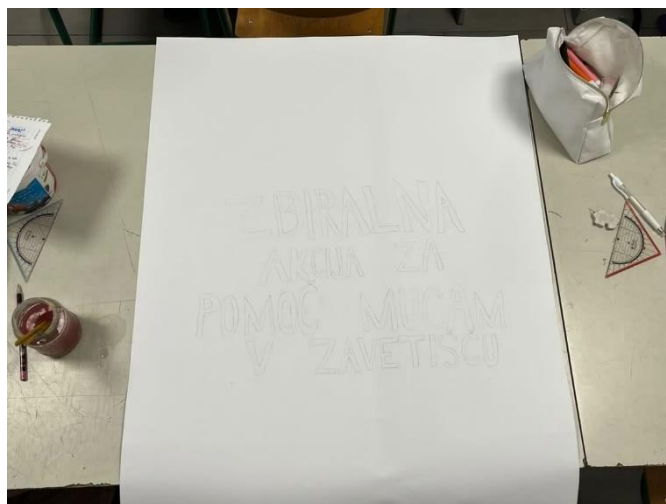

Diagram 10: Pomoč mačjemu zavetišču

Ker sva se na šoli odločili organizirati tudi zbiralno akcijo, sva za konec povprašali, ali bi bili anketiranci pripravljeni kaj darovati ali ne. Največ jih je odgovorilo z da, takšnih je bilo 153 anketirancev. Preostalih 44 pa so odgovorili z ne. Veseli in presenečeni sva bili nad vsemi, ki so bili pripravljeni pomagati, saj nama to veliko pomeni. Ker je toliko učencev odgovorilo z da, sva se odločili organizirati zbiralno akcijo. Na koncu se je zbralo zelo veliko stvari in na to sva bili res ponosni.

4.4 ZBIRALNA AKCIJA

Na III. osnovni šoli Celje sva organizirali zbiralno akcijo. Z oglasom po zvočniku in izdelavo plakata sva učence naše šole spodbudili, da je na šoli stekla zelo uspešna zbiralna akcija. Zbirali smo stare odeje in blazine, pralni prašek, igrače ter hrano za mačke. Po končani akciji smo zbrane stvari odpeljali v zavetišče Mačja hiša, kjer so se jih zelo razveselili.

Slika 53: Plakat v nastajanju

Foto: lasten vir

Slika 54: Končni izdelek plakata

Foto: lasten vir

Slika 55: Stvari za mačje prijatelje

Foto: lasten vir

5 REZULTATI IN ZAKLJUČEK

Na začetku sva si postavili hipoteze, ki sva jih med raziskovanjem poskusili potrditi ali ovreči.

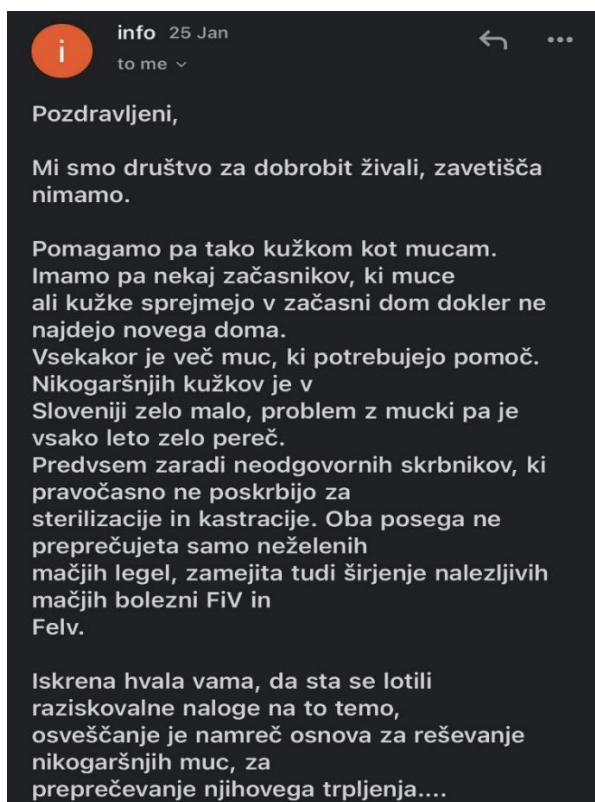
Hipoteza 1: Veliko zavetišč v Sloveniji sprejema mačke.

V zavetišča v Sloveniji sva poslali sporočila, v katerih sva vprašali, ali sprejemajo mačke. Tisti, ki so bili tako prijazni, da so nama odgovorili, so nama povedali, da sprejemajo mačke in zanje skrbijo, takšnih je bilo 14 od 17. Hvaležni sva bili za vsak odgovor.

Hipotezo sva delno potrdili.

Hipoteza 2: V zavetišča vsak mesec sprejmejo več mačk kot psov.

V sporočilo pa sva tudi vključili vprašanje, ali sprejemajo več mačk ali psov. Povedali so nama, da sprejemajo več mačk. Misli, da je tako zato, ker so mačke manjše živali in jih lahko imaš več. Tudi več se razmnožujejo in to povzroči večjo količino mačk v zavetiščih. Mačke ne moreš vzeti na dopust (npr. kampiranje), v tem primeru je pes primernejša izbira domačega ljubljence. Ko lastniki mačk vidijo, da bo mačka sama doma in da zanjo ne bodo mogli skrbeti, jo v takšnem primeru dajo v zavetišče.

Slika 56: Odgovor društva

Foto: lasten vir

Hipotezo sva potrdili.

Hipoteza 3: Ljudje se pogosto odločijo, da bodo sprejeli mačko iz zavetišča.

Ko sva na šoli izvedli anketo, je veliko anketirancev odgovorilo, da bi mačko posvojili iz zavetišča. Nekateri pa so odgovorili, da bi jo raje kupili.

Hipotezo sva delno potrdili.

Hipoteza 4: Naveličanost je najpogostejši vzrok za prihod mačke v zavetišče.

Ko sva obiskali zavetišče, sva tudi vprašali, kaj je razlog, da mačke pridejo v zavetišča. Najpogostejši razlog je, ker so zapuščene in ranjene. Ljudje, ki jih najdejo, se po večini obrnejo na mačja zavetišča, da mačkam ponudijo oskrbo. Lahko pa tudi pride do tega, da se lastniki njihovih mačjih prijateljev naveličajo. Ker se to tako pogosto dogaja, lahko tudi pride do tega, da zavetišča mačk zaradi prevelike količine ne morejo več sprejeti. Včasih to ni bil problem, ampak z leti se število mačk zelo povečuje. Zato mora bodoči lastnik pred posvojitvijo mačke rešiti vprašalnik, da se zavetišče prepriča, ali je lastnik odgovoren in primeren za novega mačjega prijatelja.

Hipotezo sva delno potrdili.

Hipoteza 5: Domačih mačk je v zavetiščih več kot rodovniških.

Ko sva odšli v zavetišče, sva postavili tudi vprašanje, če imajo več rodovniških ali domačih mačk. Odgovorili so nama, da se v zavetišču večkrat znajdejo t. i. navadne mačke. Tudi to so mačke določene pasme. Rodovniške mačke se v zavetišču znajdejo redko, recimo v primerih, ko njihovi lastniki odidejo v dom za ostarele ali preminijo, njihovi svojci pa ne morejo poskrbeti zanje. Za rodovniške mačke je tudi precej več zanimanja, prav tako za navadne mačke, ki so podobne kakšni pasmi (po barvi ali dolžini dlake), čeprav so navadne domače mačke ravno tako dobre družabnice, prijazne in učljive kot mačke z rodovnikom.

Hipotezo sva potrdili.

Hipoteza 6: Mladi so pripravljeni pomagati pri oskrbi mačjih zavetišč.

V anketi sva zastavili tudi vprašanje, če bi kdo od anketirancev želel pomagati pri oskrbi mačjih zavetišč tako, da bi prinesel v šolo stare odeje, blazine, mačjo hrano, igrače in pralni prašek. Veliko jih je odgovorilo z da. To zbiralno akcijo sva tudi izvedli. Učenci iz vseh razredov so skrbno prinašali stvari. Zelo sva bili presenečeni, ko sva videli, koliko učencev je bilo pripravljeno pomagati in prinesiti mačje potrebščine ter koliko jih je bilo ozaveščenih o zapuščenih mačkah. Na koncu smo vse odnesli v zavetišče, kjer so bili vseh stvari zelo veseli in ponosni. Še enkrat se zahvaljujemo vsem, ki so karkoli prinesli in pomagali mačkam živeti malo boljše življenje.

Hipotezo sva potrdili.

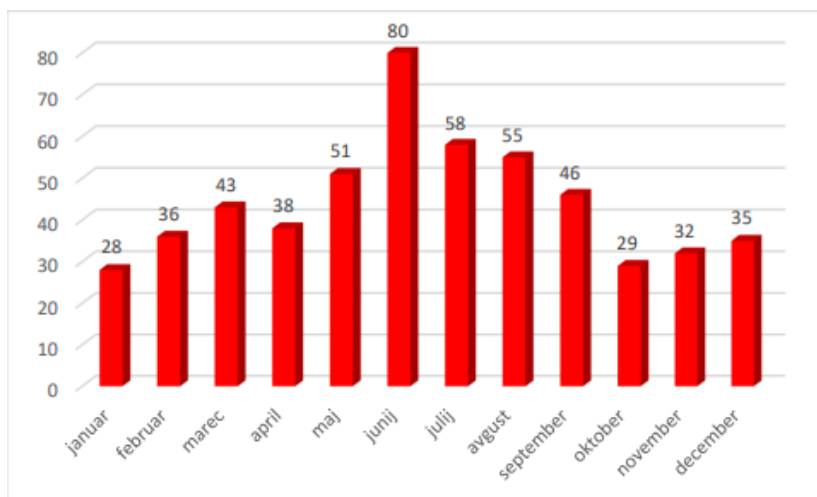
Hipoteza 7: Ljudje se obrnejo na zavetišča, ko nadejo zapuščeno mačko.

Tudi to sva zastavili v enem od vprašanj za delavce v zavetiščih. Izkazalo se je, da je to res. Večinoma ljudi se takoj obrne na bližnja zavetišča, ko v njihovi okolici najdejo zapuščeno mačko. To je tudi njihova dolžnost. Ko zavetišča te mačke ulovijo, jih pregledajo in kastrirajo ter sterilizirajo. Če je mačka zdrava in pripravljena nazaj na naravo, jo spustijo v okolje, v katerem je prej bila. Preden pa jo spustijo, jo označijo z zarezo v desnem ušesu, da se že od daleč vidi, katere so že pripravljene in katere še potrebujejo oskrbo. Kadar opazite mačko z zarezo v desnem ušesu, zavetišča ni potrebno klicati, saj je ta mačka že oskrbljena.

Hipotezo sva potrdili.

Hipoteza 8: Pozimi se več ljudi odloči za mačko kot pa poleti.

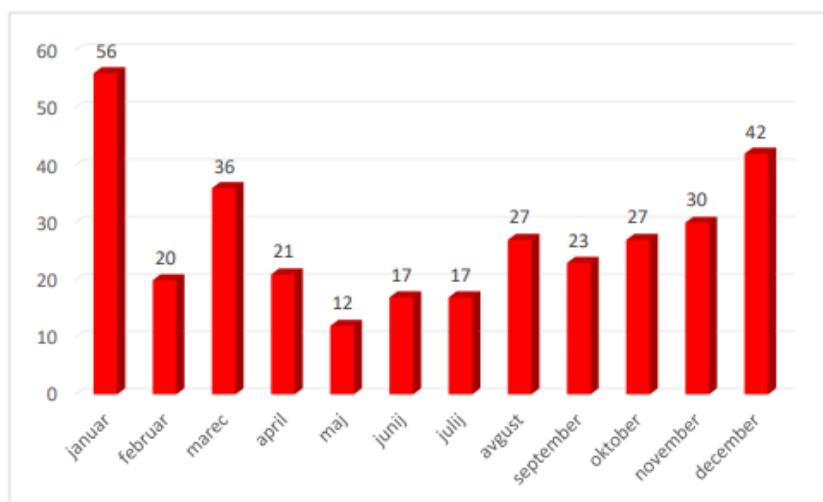
Na spletni strani Mačje hiše sva pregledali poročilo o mesečnem sprejemu in oddajanju mačk v domove za leto 2021. Iz grafa je bilo razvidno, da so v mesecu juniju sprejeli največ mačk, v mesecu januarju pa so jih sprejeli najmanj. Iz drugega grafa pa razberemo, da so v mesecu maju oddali najmanj mačk v domove, v mesecu januarju pa največ. Ker sva pogledali poročilo samo na spletni strani Mačje hiše, lahko zgolj sklepava, da je podobno tudi pri drugih zavetiščih. Misliiva, da je tako, ker poleti odidejo ljudje na dopust in nimajo dovolj časa, da bi se ukvarjali s svojimi mačjimi prijatelji.

Graf 2: Število sprejetih mačk

Slika 57: Graf o številu sprejetih mačk

Vir slike: Zavod Mačja hiša: https://www.macjahisa.si/files/clanki/mh_porocilo_2021.pdf, dostop: 24. 2. 2023.

Graf 3: Oddaja v nove domove

Slika 58: Graf o oddaji mačk v nove domove

Vir slike: Zavod Mačja hiša: https://www.macjahisa.si/files/clanki/mh_porocilo_2021.pdf, dostop: 24. 2. 2023.

Hipotezo sva potrdili.

Najprej bi želeli povedati, da sva zelo veseli, da sva nalogo končali, še bolj pa, da sva se ob tem veliko naučili.

Glede na to, da so mačke zelo inteligentne, pametne in lepe, z njimi ljudje v vsakdanjem življenju grdo ravnajo. Velikokrat sva v mestu videli zapuščene mačke, zato sva se pogosto spraševali, kdo je zanje odgovoren. Ker imava mačke radi, sva se odločili, da raziščeva, kakšno življenje imajo zapuščene mačke, kako jim lahko pomagava in kako pritegneva tudi ljudi k boljši oskrbi do mačk. Med raziskovanjem naju je presenetilo tudi dejstvo, da je 8. avgusta svetovni dan mačk, saj tega do sedaj nisva vedeli.

Kje začeti raziskavo o mačkah? Vedeli sva, da morava najprej zapisati splošne stvari, ki jih ljudje že poznajo. Kar začudeni sva bili, ko sva spoznali, da na svetu obstaja že več kot 40 pasem mačk. Nato pa sva začeli s težjim delom o zgodovini mačk, podrobneje sva opisali mačja čutila, raziskali, kako se mačke udomači ter kaj moras narediti, da lahko mačko posvojiš.

Različni viri nama niso dali vseh odgovorov, zato sva se odločili, da bova obiskali mačje zavetišče. V zavetišču Mačja hiša je bilo zelo zabavno. Spoznali sva delo veterinarja, delo oskrbnika in veliko drugih stvari. Poleg tega sva še obiskali mačke in mačjo karanteno, kjer hranijo mačke, ki so šele prišle ali pa so bolne. Ker so naju tako prijazno

sprejeli, sva se odločili, da organizirava zbiralno akcijo. Z zaposlenimi v Mačji hiši sva opravili tudi intervju, ki je bil zelo zanimiv in v zelo veliko pomoč pri raziskovanju. Kako pa se je obnesla zbiralna akcija? Vedeli sva, da bo akcija slabo uspela, če informacije ne poveva po zvočniku. Novica se je zelo širila po šoli, izdelali sva tudi plakat. V mesecu dni se je zbralo ogromno stvari za mačke. V petek, 24. 2. 2023, sva po pouku darovano odnesli v mačjo hišo, kjer so bili zelo veseli in navdušeni, da sva zbrali toliko stvari.

Mačke so zelo prijazna bitja, zato jih bi moralo spoštovati več ljudi. V raziskovalni nalogi sva se naučili, da je veliko mačk zapuščenih, o tem, kako ravnati z njimi, pa so ljudje slabo poučeni. Meniva, da bi morali ljudi pogosteje obveščati o zapuščenih mačkah ter o tem, kaj vse pretrpijo. Mačke so del ekosistema, narave in imajo pravico bivati in živeti na tem planetu kot mi – ljudje.

6 LITERATURA IN VIRI

Literatura:

Böttjer, A. (2017). *Knjiga o mačkah za otroke*. Kranj: Narava.

Brunner, D., Stall, S. (2017). *Mačka: priročnik za lastnike*. Izola: Vita.

Edney, A. (1997). *Popolna nega in vzgoja za mačke*. Ljubljana: DZS.

Grimm, H. (2009). *Mačke: kako zanje pravilno skrbeti in jih razumeti*. Maribor: Mettis bukvarna.

Lovka, M., Tome, S., Lipej, L., Kryštufek, B. (2003). *Živali: velika ilustrirana enciklopedija*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Pravilnik o pogojih za zavetišča za zapuščene živali. UL RS, št. 45/00.

Zakon o zaščiti živali (ZZZiv). UL RS, št. 38/18.

Viri:

Može, M. (2021). Dolžnosti najditelja in zavetišča glede namestitve zapuščenih hišnih živali. [elektronski vir] Dostopno na: https://www.pesmoiprijatelj.si/clanek/Dolznosti_najditelja_in_zavetisca_glede_namestitve_zapuscenih_hisnih_zivali [18. 1. 2023].

Nekrep, Ž. (2015). *Zgodovina domače mačke*. [elektronski vir] Dostopno na: <https://mucek.si/zgodovina-domace-macke/> [20. 10. 2022].

Godec, G., Grubelnik, L., Glažar, S., Jamšek, S., Zmazek, B. (2016). *Naravoslovje 7: i-učbenik za naravoslovje v 7. razredu osnovne šole*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. [elektronski vir] Dostopno na: <https://eucbeniki.sio.si/nar7/index.html> [20. 10. 2022].

Lesar, U. (2017). *Mačke*. [elektronski vir] Dostopno na: <https://mucek.si/macke/> [20. 10. 2022].

Wikipedia. Domača mačka. [elektronski vir] Dostopno na: https://sl.wikipedia.org/wiki/Doma%C4%8Da_ma%C4%8Dka [20. 10. 2022].

Wikipedia. Mačke. [elektronski vir] Dostopno na: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Ma%C4%8Dke> [20. 10. 2022].

Zoohit Magazin. (2023). Pasma mačk. [elektronski vir] Dostopno na: <https://www.zoohit.si/magazin/macke/pasme-mack> [20. 10. 2022].

Zavod Mačja hiša. (2016). *Prostoživeče mačke*. Celje: Zavod Mačja hiša. [elektronski vir] Dostopno na: <https://www.macjahisa.si/files/izobrazevanje/prostozivece-macke.pdf> [1. 12. 2022].

Zavod Mačja hiša. (2022). *Poročilo o delovanju Zavetišča Mačja hiša za obdobje 1. 1. 2021–31. 12. 2021*. [elektronski vir] Dostopno na: https://www.macjahisa.si/files/clanki/mh_porocilo_2021.pdf [24. 2. 2023].

7 PRILOGA

7.1 ANKETNI VPRAŠALNIK

ANKETNI VPRAŠALNIK

Sva Kaja in Lara Julija iz 7. razreda in delava raziskovalno nalogo na temo Življenje mačk v mačjih zavetiščih. Prosiva te, da odgovoriš na vsa vprašanja. Že vnaprej se ti za odgovore zahvaljujeva.

Obkroži.

Spol: M Ž

1. Ste že kdaj imeli doma kakšno mačko?

DA NE

2. Koliko mačk imate doma?

1

2

3

Več.

Nimamo mačke.

3. Kaj je bil razlog za odločitev, da imate mačko doma oz. je nimate?

Starši ne dovolijo mačke.

Ne maram mačk.

Nekdo v družini je alergičen.

Obožujem mačke.

Imamo dovolj prostora.

Drugo.

4. Kako ste jo dobili?

Za darilo.

Kupili smo jo.

Posvojili smo jo.

Drugo

Nimamo je.

5. Ali poznate kakšno mačje zavetišče?

DA NE

6. Napišite ime mačjega zavetišča, ki ga poznate.

7. Kakšen je vzrok, da pridejo mačke v zavetišče?

Lastniki se jih naveličajo.

Nočejo skrbeti za njihove mladiče.

So brez lastnikov.

Drugo

8. V primeru, da bi želeli mačko, na kakšen način bi jo dobili?

Kupili bi pasemsko mačko.

Posvojili bi mačko iz zavetišča.

Do mačke bi prišli preko prijateljev, znancev.

V svoj dom bi vzeli zapuščeno mačko iz okolice.

9. Ali bi bili pripravljeni prostovoljno darovati potrebščine (stare odeje, blazine, igrače, hrano ...) mačkam v zavetiščih?

DA NE